Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 54 (13543) | 1974 оной мартын 5, вторник | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. К. ТЮРИНАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна органуудта олон жэлэй туршада һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангые даагша нүхэр **Тюрина** Валентина Кузминичнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной мартын 4.

МУРЫСӨӨНДЭ ХАБААДАГШЫН ҮГЭ

БАГА ГАРГАШАТАЙГААР, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР

Бага гаргашатайгаар, һайнаар, түргэнөөр гэһэн эрилтэ хүдөөгэй барилгашадай урда табигдана. Энэ шанга эрилтэ табигдахал бороо табигдана гээшэ. Тиимэһээл хүдөөгэй барилгашад бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэндөө хэрэглэхын тула оролдоно. Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэришэн бүхэнэйн харюусалгые дээшэлүүлхэ шухалай болонолди даа. Би арбан табаад жэл соо хүдөө нютагай барилга хэһэн хадаа эдэ шалтагаанудые сүм ойлгодог, мэдэдэг бэзэб. Энээн тушаа хамта хүдэлдэг хүдэлмэришэдтөө хөөрэжэ ойлгуулдаг байнаб.

Минии даадаг бригадада хамта 17 хүдэлмэришэд тоологдоно. Олон жэл барилгада хүдэлжэ, ехэл шадабаритай болоһон хүдэлмэришэд эдэнэй дунда олон. Манай бригадын гэшүүд халаан бүриин даабари дүүргэхэ, үлүүгээр дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлнэ. Энэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ болоходо, олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг байна. Барилгын материал дуталдаха. Тэрэниие шэрэхэ тээхэдэ машинанууд олдохогүй. Эдэ иимэ хүшэр байдалай ушарые һаань, минии даадаг бригадын хүдэлмэришэд арга боломжо бэдэрдэг, хамтын хүсөөр дутагдалнуудаа усадхаха гэжэ оролдодог заншалтай.

Бригадымнай гэшүүд барилгын ондоо мэргэжэлнүүдые шудалһан байха юм. Жэшээнь, Иван Сулаев модошо дарханай, шулуушанай, электро-гагнууршанай мэргэжэлнүүдые шудалһан байха юм. ...нсын дуталдахада Иван ...һуудаг бэшэ. Дархалдаг, ...е гэбэл хабсаргаха ажал хэ... Иван Сулаев модошо дарханай, шулуушанай, электро-гагнуур...й, дүрбэдэхи разрядтай юм. Бригадымнай 14 хүдэлмэришэд ...дэхи разрядтай болонхой... Бултадаа шахуу 2—3 ондоо мэргэжэл шудалһан юм. Эдэниие ...шье ажалда табихада һайн шанартайгаар, түргэн болзор соо ажалаа дүүргэһэн байдаг.

Михаил Хребцов, Борис Кинжалов гэгшэд халаан соогоо 2 кубометр хана бариха даабарла 2,5—3 кубометртэ хүргэдэг байха юм. Бэшэшье хүдэлмэришэднай ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, һайн үрэ дүн туйлана. Хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ бултадаа оролдонобди. Хүдэлмэришэн бүхэн өөр өөртөө уялга абажа, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые наринаар шалгадаг байха юм.

Жэшээлхэдэ, шулуушад Михаил Кребцов Иван Сулаевтай мүрысэнэ. Эдэнэр недели бүри мүрысөөнэйнгөө дүнгүүдые согсолон гаргадаг заншалтай. Һарын дүнгөөр мүрысөөндэ илагшад мүнгэн шангаар урмашуулагдаба. Хүдэлмэришэднай дундаа мүрысэн, үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр ажаллажа байһаар.

Манай бригадын коллектив юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Онохойн совхоздо 200 үнеэдэй фермэ барижа, болзорһоонь 10 хоног урид дүүргээ һэмди. Долоо мянган хирпиисэ, 2 тонно цемент, 100 түхэригэй пиломатериал арьбалаа бэлэйбди. Бидэнэр мүнөө 2500 эмэ туғалнуудые харууһалха фермын барилга хэжэ эхилээбди. Иимэ ехэ барилга хэхыень манай бригадын хүдэлмэришэдтэ найдаба ха юм.

Барилгашаднай одоол шадабари мэргэжэлээ харуулхал ёһотой болоно. Мүнөө жэл 1 миллион 100 мянган түхэригэй барилга хэгдэхэ юм. Үдэр хоногой ошохо тума хүдэлмэришэднай улам эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Халаан соогоо 25 кубометр хана бодхохо даабаряа 29—30 кубометртэ хүргэнэ. Түмэр-бетон бахананууды зоожо, хушалтануудые табиха даабари хүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Бидэнэр туғалнуудые харууһалха хоёрдохи корпусой барилгые февральда дүүргэхээр уялга абаһан байгаабди. Хүдэлмэришэднай тэрэнээ нэгэ хоногоор уридшалан дүүргэжэ, гурбадахи корпусойнгоо барилгые эхилхээр шиидэнхэй. Энэ зорилгоео бэелүүлхээр дүүрэн арга боломжотойбди. Барилгашаднай юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид, декабриин 26-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1 мянган түхэригэй барилга хэхэ, 8 мянган хирпиисэ, 3 тонно цемент, 2 мянган түхэригэй пиломатериал арьбалха гэһэн угтамжын уялга абаад, Н. Ф. Афанасьевай бригадын дархашуулые мүрысөөндэ уриһан байна.

Абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлжэ, социалис мүрысөөндэ илахын тула бидэнэр ехэ юумэ хэхэ ёһотойбди. Ажалаа һайнаар эмхидхэхэ, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхэ ушартай болонолди даа. Манай бригадын хүдэлмэришэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Эдэнэй оролдолгоор январь һарын даабари үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Февраль һара соо 97 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритай байгаабди. Энэ ехэ зорилгоёо үлүүлэн дүүргэхын тула бидэнэр халаан бүриин даабари 5—10 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ бологдоо. Мүнөө олохон хүдэлмэришэднай халаанайнгаа даабари 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Халаан соо цементын 10 кубометр холисо хэрэгтэй болодог. Теэд Ивалгын холисо хэдэг участогай хүдэлмэришэд үдэртөө арай гэжэ 2—3 кубометр холисо эльгээнэ. Бэшыень өөрын хүсөөр бэлэдхэхэ болонолди даа.

Манай бэрхэ шулуушад Иван Сулаев, Александр Тарасов гэгшэд цементын холисо һайн шанартайгаар хэжэ, барилга хүсэд хангана. Ивалгын холисо хэдэг участогай бэлэн материал хэзээ эльгээхыень хүлеэжэ байхаяа болинхойбди. Тиимэһээл манай бригадын хүдэлмэришэд һаадгүйгөөр хүдэлжэ, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Николай Федорович Афанасьевай бригадын коллективые социалис мүрысөөндэ ахижа ябанабди.

Теэд энээгээр һанаагаа заһажа болохоор аал?! Туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха, бүри эдэбхитэйгээр ажалладаг болохо гэһэн эрилтэ мүнөө хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдана гээшэ. Тиимэһээл манай бригадын хүдэлмэришэд үдэрһөө үдэртэ улам габшагайгаар хүдэлжэ, урдаа табигдаһан зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гаргана.

Бидэнэр промышленна аргаар 2500 эмэ туғалнуудые тэжээхэ фермын барилгые богони болзор соо һайн шанартайгаар барижа дүүргээд, хараалагдаһан болзорһоонь урид ашаглалгада тушааха дүүрэн арга боломжотойбди.

М. СМЕРДОВ,
«Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын комплексно бригадын бригадир.

АЖАЛАЙ АМЖАЛТАНУУДАЙ ТҮЛӨӨ

Социалис мүрысөөндэ ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад ба түрүүшүүлые шагнахын тула, 1974 оной арадай ажахын түсэб болзорһоо урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолнуудаар «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша», «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн ниитэсоюзна нэгэ янзын тэмдэгүүд бии болгогдонхой.

ВЦСПС-эй Президиум «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша», «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгүүдэй түхэл хэлбэринүүдые, тэдээн тухай дүримүүдые февралиин 27-до баталаа.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАДТА

1974 оной гүрэнэй түсэб дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ, ажалай эгээн эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһан предприятинуудай, барилгануудай, совхозууд, колхозуудай эрхим хүдэлмэришэд, колхознигууд, хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, научно - шэнжэлэлгын, проектно - конструкторска ба бусад организацинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаха.

Жэл соо хэгдэһэн хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдээр, тэрэшэлэн жэлэй туршада — жэлэй даабари ба социалис уялгануудаа болзорһоо урид дүүргэһэнэй түлөө нимэ тэмдэгээр шагнагдаха.

«1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр иимэ гуримаар шагнагдаха гэбэл: союзна мэдэлтэй предприятинуудай ба эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — СССР-эй министерствын, албан зургаанай ба профсоюзай ЦК-гай хамтын шиидхэбэреэр; союзно-республиканска, республиканска мэдэлтэй предприятинуудай ба эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — союзна республикын министерствын ба албан зургаанай, профсоюзай республиканска комитедэй гү, али республиканска һалбариин комитедгүй газарта профсоюзуудай Соведэй (РСФСР-тэ — РСФСР-эй министерствын, албан зургаанай ба профсоюзай ЦК-гай) хамтын шиидхэбэреэр; областьнуудай (хизаарнуудай) гүйсэдкомуудта мэдэлтэй, ямар нэгэн министерствэдэ, албан зургаанда мэдэгдэхэ талаар холбоогүй предприятинуудай ба эмхинүүдэй, тэрэшэлэн совхозууд болон колхозуудай хүдэлмэрилэгшэд-областиин (хизаарай) гүйсэдкомой, профсоюзуудай областной, хизаарай Соведэй хамтын шиидхэбэреэр шагнагдаха.

«1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнаха тухайда предприятиин, организациин, эмхи зургаанай, совхозой, колхозой захиргаан, профсоюзай комитет, комсомолой комитет зуучлалха байна. Списогууд зохихо министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта, областьнуудай (хизаарнуудай) гүйсэдкомуудта эльгээгдэхэ. «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэг ажалшадай суглаанууд дээрэ барюулагдаха. Шагнагдагшада нимэ тэмдэгтэй хамта тогтоогдомол түхэл хэлбэритэй үнэмшэлгэ үгтэхэ. «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгые үбсүүнэйнгээ баруун талада, ордениудай доогуур зүүхэ. «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдагшадай ажалайнь дэбтэртэ зохихо тэмдэглэл хэгдэхэ.

ЮҺЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ УДАРНИГУУДТА

«Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ажалай эгээн эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһан, табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн предприятинуудай, барилгануудай, совхозуудай, колхозуудай эрхим хүдэлмэришэд, колхознигууд, хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, научно-шэнжэлгын, проектно-конструкторска ба бусад организацинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаха.

«Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр иимэ гуримаар шагнагдаха: союзна ба союзно-республиканска мэдэлтэй предприятинууд болон эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүүшүүл — СССР-эй министерствын, албан зургаанай ба профсоюзай ЦК-гай хамтын шиидхэбэреэр; республиканска мэдэлтэй предприятинуудай ба эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — союзна республикын министерствын, албан зургаанай, профсоюзай республиканска комитедэй (РСФСР-тэ — РСФСР-эй министерствын ба албан зургаанай, профсоюзай ЦК-гай) хамтын шиидхэбэреэр; областьнуудай (хизаарнуудай) гүйсэдкомуудта мэдэлтэй, ямар нэгэн министерство ба албан зургаанда мэдэгдэхэ талаар холбоогүй предприятинуудай, эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — областиин (хизаарай) гүйсэдкомой, профсоюзуудай областной, хизаарай соведэй хамтын шиидхэбэреэр шагнагдаха.

«Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнаха тухайда предприятиин, организациин, эмхи зургаанай, совхозой, колхозой захиргаан, профсоюзай комитет, комсомолой комитет зуучлалха. Списогууд зохихо министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта, областьнуудай (хизаарнуудай) гүйсэдкомуудта эльгээгдэхэ.

«Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэг ажалшадай суглаанууд дээрэ барюулагдаха. Шагнагдагшада тиимэ тэмдэгтэйнь хамта тогтоогдомол түхэл хэлбэритэй үнэмшэлгэ ба дурасхаалта бэлэг үгтэхэ. «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгые үбсүүнэйнгээ баруун талада, «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгэй дээгүүр зүүхэ. «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан хүнүүдэй ажалайнь дэбтэртэ зохихо тэмдэглэл хэгдэхэ.

(ТАСС).

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

КОММУНИСТЫН ЭРХИЛДЭГ ОТАРАДА

...хоорондоо мүрысөө ба... Михайловкын ба... совхозуудай ...шод юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар ...һан социалис уялгануудаа соогоо шигэжэ бэ... юм: «Михайловкын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга, харагшад — 90 хурьга ...эхэ, хонин бүриһөө ... килограмм нооһо хайшалжа гүрэндэ худалдаха, малай тоо толгой олошоруулха түсэбөө үлүүлэн бэелүүлхэ...»

Мүнөө мүрысэдэг совхозуудта хурьга абалга түлэг дундаа. Аймагай хонишод хоорондын мүрысөөндэ хэдэн удаа илажа гараһан Ажалай Улаан Тугай ордено кавалер Илларион Иванович Яньковой эрхилдэг отарынхид энэ жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалжа, хурьган бүхэниие эхэһээнь һалгахадаа, 24—25 килограмм шэгнүүртэй болгохобди гэжэ социалис уялга абаһан юм. Мүнөө отарынхид хэлэһэндээ хүрэжэ, 400 гаран хурьга абанхай. Хонид хурьгалжа үргэлжэлһөөр.

Түрэл партиингаа Центральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, коммунист И. И. Яньковой эрхилдэг отарынхид нэгэшье толгой хурьга гарзалуулангүй тэнжээжэ, мүрысэдэг хүршэ совхозойнгоо хонишодые ахижа гарахаар тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Михайловкын совхозой ахалагша хонишон И. И. Яньков.

Д. АЮШЕЕВ.
Захааминай аймаг.

ДҮН ГАРГАДАГ ШТАБ

Авиационно заводой профсоюзай комитедэй дэргэдэ социалис мүрысөөнэй саг үргэлжын штаб байгуулагданхай хүдэлжэ байдаг юм. Мүрысөөнэй дүн цехүүдтэ үдэр бүри, заводто долоон хоног бүридэ гаргагдадаг гуримтай.

Эдэ дүнгүүдыень олоной үзэмжэдэ табигдадаг гэбэл: илагшад, гээгдэжэ ябагшад стенднүүдтэ бэшэгдэнэ, мүн заводой барламал газетэдэ, сатирическэ газетэдэ харуулагдадаг юм. Жэшээнь, февралиин 18-һаа 23 хүрэтэр хугасаада түрүү һуури эзэлһэн коллективүүд гэхэдэ: Т. А. Пономарева, Н. С. Смирнов, Л. К. Игумнова гэгшэдэй даадаг цехүүд түрүү һуури эзэлжэ, стенд дээрэ бэшэгдэбэ. Мүн В. В. Клячманай хүтэлбэрилдэг цехэй һайнаар хүдэлһыень тэмдэглээ.

Мүрысөөндэ илагшадта соло дуудахаһаа гадна, гээгдэжэ ябаһан коллективүүдые штаб хурсаар шүүмжэлдэг, олоной үзэмжэдэ табидаг байна. Ниитын журам, ажалай журам эбдэгшэдтэй коллективүүд шүүмжэлэгдэдэг, заводой сатирическэ газетэдэ гаргагдадаг юм.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо мэдээсэдэг зүйлнүүд — харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд түрүүшүүлые магтаад, гээгдэгшэдые урагшань татаха талаар ехэ үүргэтэй.

Заводой хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ мүрысөөнэй туг дээрэ үргэн, бага гаргаша хэжэ, эрхим продукци гаргахын тулада тэмсэжэ байна.

Н. ФЕДОРОВ,
манай штатнабэшэ корр.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГТА

«Байгал» гэжэ учхозой хонишодой халуун хаһа эхилбэ. Иннокентий Васильевич Ивановой даадаг эхэ хонидой отарада түл абалга амжалтатайгаар үнгэржэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө И. В. Иванов Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, алтан часыгаар шагнагдаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. В. Иванов ба тэрэнэй һамган Г. Б. Иванова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХОНИШОДОЙ ХАЛУУН ХАҺА

Улаан-Үдын аймагай ажахынуудта хонидой түл абалга түлэг ябажа байнхай. Һүүлэй хэдэн хоногой мэдээгээр, аймаг дотор бүхыдөө 22 мянган хурьган абтанхай, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Оронгын, Ивалгын ажахынуудта февраль һарын 2-дохи арбан хоногой туршада олон хурьгад абтаһан байба.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Советская Россия» колхозуудта хонидой түл абалгын энэ халуун хаһа дүүрэхэ дүтэлөө. Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишодой бригаданууд түл абалгаяа илангаяа һайнаар эмхидхэнхэй. Эхэ хонидой 75 процентнь хурьгалжа, ажахы 2700 хурьгадаар һүрэгөө олошоруулба. Ахалагша хонишон Д. Г. Лемешев, П. П. Сластин, А. И. Кушнарев гэгшэдэй даадаг отарануудта 100 эхэ хонин бүриһөө 85—86 хурьган абтаба.

«Искра» колхозой хонидой 6 отарада түл абалга мүн лэ амжалтатайгаар ябана. Эхэ хонидой 5 отарын хонишод хонин бүриһөө хурьга, А. И. Зайцевай даадаг коллектив 100 түлгэһөө 85 хурьга абажа түлжүүлхээр шиидэбэ. Тиин мүнөө 513 толгой түлгэһөө 400 гаран хурьган абтаад байнхай.

А. НАГАСЛАЕВ.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭЛ БАЙХА

...дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, ...һөө гадуур 2 мянган кубометр модо шэрэхэ, ажалай бүтээсые 3 процентээр дээшэлүүлхэ, ... мянган түхэригэй олзо үйлэдбэридөө оруулха гэһэн уялга Үдын модо ...дхуулдаг конторын хүдэлмэришэд абаһан ... Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, һарбайһанаа абахын тула тус коллектив ...бхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байна.

Январь һара соо 45 мянган кубометр модо Онохойн модоной комбинадта шэрэжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Февралиин түрүүшын хорин хоногой даабариһаа гадуур 1700 кубометр модо шэрэжэ, үндэр бүтээсэ туйлабад. Тус конторын эрхим жолоошод Н. К. Чужакин, В. С. Шаталов, В. И. Панов, А. И. Васильев гэгшэд модо шэрэхэ даабаряа 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү ажалай ульгэр жэшээ харуулжа байһаар. Энэ түрүү коллектив байгша онойнгоо даабари үлүүлэн дүүргэхээр дүүрэн арга боломжотой.

Д. АЮШЕЕВ.

А. А. Громыко Президент Анвар Сададтай хөөрэлдөө

КАИР. (ТАСС). Египедэй Араб Республикын Президент А. Садат албанай хэрэгээр Каирта ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкотой уулзаа.

А. А. Громыко, А. Садат СССР-эй ба Египедэй Араб Республикын хоорондохи хоёр талын харилсаанда хабаатай олохон асуудалнуудые тодорхойгоор зүбшэн хэлсээд, харилсаа холбоогоо улам бэхижүүлхэ, хүгжөөхын тула шухала бүхы арга боломжонууд Советскэ Союзда, Египедтэ бии, гэжэ этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

А. Садат, А.А. Громыко Дүтын Зүүн зүгтэ зүб зүйтэй, бата бэхи эб найрамдал хангаха асуудалнуудаар һанал бодолоо хани еһоор зүбшэн хэлсээ. Эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар дайда дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдые гаргаһанай, Палестинын араб арадай хуулита эрхэ хангаһанай үндэһөөр, Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороос зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ араб арадуудай тала ходо барижа Советскэ Союзай дүүргэдэг үүргые Президент А. Садат үндэрөөр сэгнэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө!

АЖАЛАЙ ҺУДАҺА БАРИГШАД

Үзэсхэлэн гоёор шэмэглэһэн томо стенд. Тэрээндэ хүнүүдэй обог, нэрэ алдарые барлан бэшэһэн, һара һараар хубаан хүсэнэглэһэн далбагар ехэ саарһан хадаатай. Зэмсэгээ абахаяа ерэһэн лэ хүн бүхэн зог татан, эндэ бэшээтэй тоонуудые заатагүй шэртэн харана.

Энэмнай «Электромашина» заводой кран бүтээдэг цехэй коллективэй гэшүүдэй үдэр бүриинь ажалай дүнгые харуулжа байдаг самбар гээшэ.

Үсэгэлдэр хэһэн хүдэлмэриинь дүүргэлтэ хайшааб, суг хүдэлдэг нүхэдынь хэр ажалланаб, бүхы цехэй ажал хэрэг ямар хаб ... хэ мэтын асуудалнуудта энэ самбарта бэшээтэй байһан тэмдэглэлнүүд дууһан харюусажа үгэдэг юм. Үнэхөөрөөшье, эндэ бэшээтэй обогуудые, тус бүриинь хойноһоо һубариһан тоонуудые уншахада, цехэй 68 хүдэлмэришэд түсэбтэ даабаряа болзорһоонь уридшалан дүүргэжэ ябаһаниинь, зарим түрүүшүүлынь апрелиин, майн, июниин, июлиин, августын, сентябриин тоосоогоор хүдэлжэ байһаниинь элирээдхихэ юм.

Жэшээнь, коммунист Давид Будеевич Сельверов мүнөө июль һарын түсэбтэ даабаряар хүдэлжэ байна. Энэ расточник мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн. Гэхэ зуура энэ нүхэрнай хэдэн олон мэргэжэл түгэс шудалһан, ямаршье орёо оньһон түхеэрэлгэ дээрэ хүдэлжэ шадаха абьяастай ажалшан гээшэ. Иимэ хадаа сагые ахин ажаллажа ябана бшуу. Давид Будеевич хадаа хара бэеэ хараад, гансал урдахяа дүүргээд ябадаг хүн бэшэ. Хүндэ туһалха, хамһалсахал гэжэ ябадаг гүн сэдьхэлтэй, коллективэй ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсадаг хүдэлмэришэн шуу.

— Манай цех үнгэрһэн жэлэй түсэбтэ даабарие амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Уялгашье бэелүүлэгдээ. Би өөрөө жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэб 120 процент болгоо һэм. Хэһэн юумэнэймни шанар яһала һайн гэгдэдэг байгаа, — гэжэ Д. Б. Сельверов хөөрэхэ юм. — Мүнөө манай цех угтамжын түсэб абаад байна. Тэрээн соомнай түсэбтэ даабариһаа үлүү ехээр продукци гаргаха гэһэн зорилгын табигдаһаниинь мэдээжэ ааб даа. Олон хүдэлмэришэднай табан жэлэй даабарие В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойн үдэр дүүргээд байха гэһэн уялга абанхай. Би өөрөө табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие дүрбэн жэл гурба һарын туршада дүүргэхэ гол зорилготойб.

Коммунист Сельверов ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг, эрхим шанартай зүйлнүүдые хэдэг хүн гээшэ. Тэрэнэй бүтээһэн юумые харахада, нэгэ ондоотой байдаг. Айхабтар нарин нягта, уран гартай хүдэлмэришэн ябаһаң урданай коммунист, мүнөө пенсионер Мостовской-Голубенко Давид Будеевичэй хэһэн юумые гүн сэдьхэлһээ магтадаг юм. Михаил Фёдорович гансал энэ цехтэ хори гаран жэлдэ хүдэлһэн, ёһотойл уран гартай мастер болоһон хүн ха юм даа.

Пенсиинь хэрэг хуу бэлэн, хэзээшье амаралтада гарахаар болонхойшье һаа, энэ үндэр наһатай, ажалай баян намтартай, алар 1931 онһоо партиин гэшүүн Михаил Федоровичто өөрынгөө түрэл болоһон коллективһээ гаража ошохо бодол хүсэлэн огто түрэдэггүй. Һаяхан ажалайнгаа намтар эхилһэн залуу хүбүүн Пашинскиин хажууда тэрэнэй сэрэнхэй, тэрээндэ хамһалсажа, хайшан гээд ажаллахыень заажа байхыень хараа һэм. Теэд иимэ бэрхэ хүнэй һургаалаар энэ залуу хүбүүн абьяас түгэс мэргэжэлтэ болохо ёһоороо болохо. Иимэ аха ёһоной анхаралаар хүреэлэгдэжэ, ажалай дардам харгыда орожо, нэрэ солоёо алдаршуулжа эхилһэн залуу хүдэлмэришэд эндэ улам олон болоно.

Ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ бүри арьбадхаха эрилтын ушар удхые цехэй коммунистнууд толгойдоо гүнзэгыгөөр хадуужа абанхай. Түбхын түрүүндэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээ гүйсэд хүсэн соонь ашаглаха, хоёр-гурбан станок дээрэ нэгэ хүн хүдэлдэг болохо гэһэн зорилго коммунист бүхэнэй хэрэг болонхой.

Коммунист Михаил Матвеевич Войлоков мүнөө гансаараа гурбан станок дээрэ ажаллана. Тэдэнээ бултыень бүхы шадал соонь ашаглана. Тиигэжэ техническэ ёһоор тодорхойлогдоһон нормо үлүүлэгдэнхэй, апрель һарын даабари дүүргээд байна. Михаил Матвеевичэй үүсхэл энэ цех соо үргэнөөр дэлгэрүүлхэ эмхидхэлэй хүдэлмэри мүнөө ябуулагдажа байнхай.

Термитнэ цех яһала һайн хүдэлдэг тоотой юм. Ажалай бүтээсэшье бараг, хамаг оньһон түхеэрэлгэнүүд хүсэн соогоо ашаглагдадаг, голодоһоншье балай гарадаггүй һэн. Хэды тиимэ байбашье һаань, коммунист Григорий Михайлович Ключеревэй даадаг бригадын гэшүүн эндэхи үйлэдбэриин технологи горитой хубилгажа, зарим түхеэрэлгэнүүдыень нарижуулан һайжаруулжа шадабал, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлжэ боломоор гэжэ дурадхал оруулаа бэлэй. Тиигээдшье урлан нарижуулагша Иван Григорьевич Власов бригадир Г. М. Ключерев хоёр һанаһан хэрэгээ бэелүүлжэ эхилһэн гэхэ.

— 40 — 106 тухалэй голнуудые түргөөр хатаан шанаржуулха тусхай оньһон хэрэгсэл өөһэдөө тааруулан бүтээгээ һэмди. Нэгэ доро 15 гол хатаадаг байгаа һаа, мүнөө тэрэ шэнээр зохёоһон түхеэрэлгэ соогоо гушые нэгэ доро багтаанабди. Ажалай бүтээсэ ниихэдээ хоёр дахин ехэ болоо гээшэ ааб даа, — гэжэ бригадир Г. М. Ключерев хөөрэнэ.

Тус бригадын гэшүүд энэ амжалтаараа һанаагаа амаруулнагүй. Январь һара соо бултаараа хамтаржа бүтээһэн урлан нарижуулгын хоёр дурадхал заводой бюродо тушаагаа. Тэдэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээд байгаа хада ажалай бүтээсэ зарим участогуудта мүн лэ нилээд дээшэлүүлхэ, технологи, бүтээһэн продукциин шанар бүри һайжаруулха арга олдохо зэргэтэй.

Энэ бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ болоһон коллектив юм. Эндэ хүдэлдэг хүдэлмэришэд бултадаа эдэбхитэй, үүсхэлшэ, мэргэжэлээ ходо дээшэлүүлхые эрмэлзэн хүдэлдэг, ниитын хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадалсадаг зон гэжэ завод соо суурхадаг болоһоор үнинэй. Захар Бикбаев Эрхүүгэй университедэй юридическэ факультедэй һүүлшын курсада заочноор һуража байна. Энэ угаа эдэбхитэй хүдэлмэришэн. И. Г. Власов абьяастай бэрхэ урлан нарижуулагша. Юрэдөө партийна, профсоюзай организацинуудай ажал ябуулгада үнэн зүрхэнһөө хабаадалсадаг хүнүүд эндэ олон. Эндэ өөһэдынгөө дундаһаа дэбжүүлһэн горсоведэй депутатшье бии.

Эдэ бүгэдэ һайн хэрэгүүд коллективэй ажалай ехэ амжалта, оюун бэлигэй бадаралга коммунист, бригадир Г. М. Ключеревэй шадамар бэрхэ хүтэлбэриһөө, тэрэнэй нүхэдтөө ехэ хүндэтэй байһанһаа эшэ үндэһэтэй.

1975 ондо бэелүүлхээр хараалагдаһан товарна продукци бүтээн гаргаха даабарла кран бүтээдэг цехэй мүнөө дүүргээд байһан ушар эбтэй эетэй, үүсхэлшэ коллективэй аша габьяа болоно бшуу. Имагтал цехэй коммунистнуудай үүсхэлээр энэ коллективэй дунда табан жэлэй түсэбые В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойн үдэр дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Мүнөө бригада, хүдэлмэришэн бүхэн өөһэдын хубиин түсэбтэй, тэрэнээ зааһан болзор соогоо дүүргэхэ гэһэн эрмэлзэлтэй ажаллажа байна.

Гол зорилгоёо бэелүүлхэтэеэ хамта, кран бүтээгшэд хүдөөгэй механизаторнуудта ехэ туһа хүргэһэн байха. Эндэхи уран гартан, оюун бэлигтэн силос хуряадаг комбайнай редукторай бүтээхэ арга өөһэдөө зохёожо шадаа. Бэшэшье хэдэ хэдэн шэнэ зүйлнүүдые эндэ гаргана. Эгээ мүнөө бүри хүсэтэй, бүри орёо оньһотой томо кран бүтээн гаргадаг болохо бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Энээние бэлдэлгэдэ коммунист, Октябриин Революциин орденой кавалер Константин Иванович Кузнецов эдэбхитэй хабаадалсана. Энэ нүхэр эгээл шухаг, ямаршье аргаар хэгдэдэггүй детальнуудыень гараараа бүтээдэг мэргэжэлтэ.

А. КЛИМОВ.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ АЙМАГАЙ СОВЕТ

Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай профсоюзна организацинуудай түлөөлһэн делегадууд Гусиноозёрск хотодо сугларжа, профсоюзууд хоорондын нэгэдэхи конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө аймагай ажалшадай хэжэ байһан ажал хэрэг болон профсоюзна организацинуудай бэелүүлхэ саашаһхи зорилгонууд тухай асуудал тэдэнэр зүбшэбэ.

Энэ асуудалаар элидхэл хэһэн КПСС-эй райкомой секретарь В. М. Горлов 1974 оной үнгэрһэн хоёр һара соо аймагай ажалшадай түйлаһан, зарим тэды амжалтануудые элишэлэн харуулха зуураа, профсоюзна организацинуудай саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоо.

Үгэ хэлсэлгэдэ Сэлэн-Дүүмын механическо-заһабарилгын заводой профкомой түрүүлэгшэ И. Я. Кулаков, СССР-эй Госбанкын аймагай отделениие эрхилэгшэ С. М. Варфоломеева, шулуу нүүрһэнэй предприятинуудай профсоюзай шахткомой түрүүлэгшэ Ц. О. Цыбиков, «Эрдэм» колхозой профкомой түрүүлэгшэ П. Д. Аюров болон бусад хабаадалсажа, КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, габшагай һайнаар ажаллажа байһан тухайгаа хөөрэбэ.

Конференциин һунгаһан профсоюзууд хоорондын соведэй эмхидхэлэй пленум боложо, президиум һунгагдаба. Президиумэй түрүүлэгшээр В. Ф. Шахартуев дэбжүүлэгдээ.

Д. ЦЫДЫПОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ХОЛЫН ОТАРАДА

Баруун Хүнтэйн үргэн талаар табилуулаад, наранай орохын урдахана Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Дондок Тыхеевэй отарада хүрэжэ ерэбэбди. Дондок Доржиевич Тыхеев хонидоо һаяшаг бэлшээриһээ асараад, үбһэ гаргажа байба.

Бидэниие ехэ баяртайгаар угтажа, ажал хүдэлмэри, саашанхи хараа зорилгонууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Тиигэхэдээ:

— Мүноо жэл саһан багашаг. Тиимэһээ үдэрынь хонидоо таряанай поли дээрэ мананаб. Үбһэ үгэжэ хооллуулаад, хорёодонь хаахамнай, — гэжэ Дондок Доржиевич яаралгүйгөөр хэлэн, сэл хүхэ үбһэ хорёо соогуур тараана. Тарган, шадал һайнтай эрьенүүд хүсэ тамираа багтаажа ядаһан мэтэ тангаршаан гүйлдэнэ. Зариманиинь хүсэеэ турпаһан хэбэртэйнүүд, мүргэлдоодшье абанад. Газаа үбэлэй хүйтэн янгинуулжа байхадань, Дондок Тыхеевэй адуулдаг эрьенүүдэй тангаршаан гүйлдэжэ ябахыень харахада баясахаар байгаа бэлэй.

Би Дондок Доржиевич Тыхеевые үнинһөө хойшо мэдэхэб. Хонин ажалда нилээд үни хүдэлнэ. Хэдэхэн жэлэй саана Дондогые колхозой правленидэ дуудажа, Баруун Хүнтэйдэ эрьенүүдые харууһалхыень дурадхаһан юм. Энэ ажалда дайралдаһан хүн табигдадаг бэшэ ааб даа. Эрьенүүдые харууһалхада тиимэ бэлэхэн бэшэ. Юуб гэхэдэ, эрьенүүдэй отаранууд колхозой центрһээ холо, Хүнтэйн талада байрладаг. Үбэлдөө дүрбэн зүг, найман тээһээ һалхин үлеэжэ, гэр, байрануудые хүр саһаар хушажархидаг, Урасхал уһанһаа, хүн зонһоо холо ганса нэгээрээ хүдэлхэ гээшэ тиимэ хүхюутэйшье бэшэ. Эдэ бүгэдые Дондок Тыхеев һайн мэдэжэ байгаа. Тиигэбэшье эрьенүүдые даажа абаха дуратай байһанаа мэдүүлээ бэлэй.

Уданшьегүй бүхы бүлөөрөө холын отара нүүжэ ошоо һэн. Үдэр хоногууд үнгэрэн ошожол байгаа. Дондок хани нүхэр Сэсэгтэйгээ хамта эрьенүүдые тобир тарганаар, гарза гайгүйгөөр адуулха, харууһалха гэжэ оролдодог бэлэй. Оролдоһон хүн одо мүшэдтэ хүрэхэ гэдэгтэл, эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаа. Тэдэнэр эрьенүүдээ тобир тарганаар ондо оруулжа, һайн шанартай нооһо ехээр абадаг болоо.

1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ Дондок Тыхеев, илангаяа һайн үрэ дүн түйлаа. Эрьенүүдээ дунда зэргээр 59 килограммда хүргэжэ, гүрэндөө тушаагаа. Эрье бүхэнһөө 5.600 грамм нооһо хайшалжа, даабариһаа гадуур 8 центнер «сагаан алта» гүрэндэ оруулаа бэлэй. Эдэ бүхы түйлалтануудынь үндэрөөр сэгнэгдээ. Дондок Тыхеев «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа һэн.

— Үнгэрһэн жэлдэ яһала гэмгүй хүдэлжэ гараабди. Теэд энээгээр һанаагаа заһажа болохоор бэшэ ааб даа. Дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ хонин бүхэнөө 60 килограммда хүргэхэ, эрье бүриһөө 5.800 грамм нооһо хайшалха гэһэн уялга абаабди, — гэжэ ахалагша хонишон хэлэжэ байгаа һэн.

Хорёо соонь һолоомын, зелёнкын, үбһэнэй хэдэн һуринүүд жэрылдэнэ.

— Баргажанай эрьедэ үбһэн үшөө бии. Тэрэнээ мартын эхёэр асархабди, — гэжэ Дондок мэдүүлнэ.

Дондок Тыхеев зундаа һургуулиин үхибүүдые эмхидхэжэ, үбһэ бэлэдхэдэг заншалтай. Үнгэрһэн зун хэды хура бороотойшье һаань, 600 центнер үбһэ хуряаһан юм. Тэрэнэйнгээ хахадыень шахуу Радна Намсараевай отарада үгэһэн байна. Мүноо үдэртэ хонин бүридөө 300 грамм таряа талханай зүйл үгэдэг юм байна.

— Эрьенүүдые саг болзор соонь эдеэлүүлээд, бүлеэн уһа уулгаад байбал, нооһо, мяха ехээр абажа болохо юм, — гэжэ Дондок Доржиевич хэлэнэ.

Гэртэнь ороходо дулаахан. Электрын гэрэл яларна. Улаан, ягаан галнуудаар гэрэлтэһэн радио приемник һүүлшын һонинуудые дуулгана. Буландань «Океан» холодильник табяатай. Юрэдөө эдэнэр колхозой центрэй хүн зонһоо юугээршье илгаагүй ажаһуудаг хэбэртэй.

— Колхозой хүтэлбэрилэгшэд ходо ерэжэ байдаг. Автолавка иишэ ерэжэ, сай, саахар, хубсаһа хунар наймаалагша. Даажа абаһан 800 эрье хонидоо тобир тарганаар ондо оруулхал байхабди. Энэмнай партиин ЦК-гай Хандалгада манай харюу болохол, — гэжэ Дондок Сэсэг хоёр хэлэжэ байгаа һэн.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон Д. Д. Тыхеев, С. Г. Тыхеева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЖАРА НАҺАНАЙ ЖАРГАЛ

Энэ хүнэй жара наһан соонь жаргалтай үдэрнүүд хэр олон тохёолдооб? Хүнэй хуби заяан гансал жаргал соогуур үнгэрдэг бэшэ, харин жара наһанайнгаа дабаан дээрэ гараад, гэдэргээ харахадаа, дабажа гараһан дабаануудаа һанахадаа хүн, илангаяа ажалша шударгы хүн, энэ наһаяа дэмы талаар үнгэргөөгүй, арад зонойнгоо аза жаргалай түлөө, мүнөө үеын иимэ һайхан байдалай түлөө өөрынгөө багахан хубитые оруулалсааб гэжэ сэдьхэн һанадаг, мэдэрдэг гээшэ ха.

— Хүнһөө үлүүсэ ехэ ажал хэжэрхиһэн юумэншье гэжэ юу байхаб. Хүнэйл хэдэг юумэ хээд ябатараа иимэ наһа хүрөөб даа, — гэжэ Ошорхоон Санжиевич хөөрэнэ.

Хэхэ юумэеэ хойшоо харангүй, жэншэдгүй һайнаар хээд, хүндэ муу гүүлэнгүй, хүниие муу гэнгүй ябаһан иимэ һайн һанаатай хүнүүд иигэжэл хэлэдэг ха юм. Теэд хараад үзэхэдэ, тэдэнэй ябажа гараһан замые бодоод үзэхэдэ, тиимэшье амархан бэшэ даа.

Сэлэнгын аймагай Химиин совхозой Бургаастайн отделениин үнинэй хонишон Ошорхоон Санжиевич Бадмацыренов хэды олон хүнүүдэй хэлэдэг юрын лэ үгэ хэлэжэ һууна бшуу.

Тэрэнэй намтарые 1941 онһоо эхилээд, хараад үзэе даа. Бадмацыреновэй гурбан хүбүүд: Очир, Сосорон, Ошорхоон гурбан энэл ондо удаа дараалан Эхэ ороноо хамгаалхаяа мордобо.

— Хэдэхэн һара соо артиллеристын һургуули шудалаад, Москва шадар ошоо һэмди. Хори нютагай нэгэ Бадмацыренов гэжэ хүнтэй хамта ябаабди, — гэээд, Ошорхоон үбгэн хөөрэжэ эхилнэ. — Тиигээд лэ дайнай дүүрэтэр туулган мүндэр соогуур лэ ябагдаа һэн даа. Совет солдадуудай шэрхи хатуунь одоол энэ дайнда мэдэрэгдээ гээшэ. Танкын булад гэнжын хайлажа таһархада, солдадай нюсэгэн ула элэдэггүй байгаа бшуу.

Иигэжэ дүрбэн жэлэй дайнда ябаһан, Румыни, Венгри, Австри, Польшо, Чехословаки оронуудые фашистнуудһаа сүлөөлэлсэһэн, хэдэн орден, медальнуудаар шагнагдаһан, хэдэн удаа шархатаһан, урданай солдат, мүнөөнэй хонишон иигэжэ хөөрэжэ һууна.

— Москва, Сталинград шадарай ехэ байлдаан лэ гайтай һэн даа. Смоленск шадар һэн ха. 1942 оной эхеэр, түлэг ехэ дайнай үеэр гүйлта бэшэжэ, Коммунис партиин гэшүүн болоо һэм. Улаан билеэтэй болоходоо, урма зоригни бүри хурсадаа һэн, — гэээд, Ошорхоон Санжиевич омогтойгоор хөөрэнэ.

Дайнай тэрэ хатуу шэрүүн жэлдэ тэрэнэй хараһан, үзэһэнөө хөөрэхыень сүм бэшэжэ абаа һаа, бүхэли туужа болохоор юм. «Хүнэйл хэдэг юумэ хээд ябатарнь» гэжэ һууна бшуу.

Баруун тээ дайгаа дүүргээд, коммунист Ошорхоон Санжиевич зүүн зүгэй дайнда ябалсаа. Тэндэһээ ерэһээр лэ хамтынгаа ажалда хамсыгаа шамажа ороо. Тиигээд мүнөө жара наһанайнгаа жаргалые хонин ажал дээрэ угтажа байна.

Хэдэн һарын урда тээ пенсидэ гарабашье һаа, хэжэ байһан ажалһаа һалаха дурагүй. Теэдшье бүхы наһаараа гэхээр хэжэ ябаһан ажалһаа холодохонь, тэрээндэ хүндэшэг байгаа ёһотой.

Жара наһанайнгаа ойе тэмдэглэхэ гэжэ бодоод, Ошорхоон Санжиевич һаяхан түрэл гаралнуудаа, айл хүршэеэ уриба. Олон айлшадые урихынь урижархеод, өөрөө газаагуураа мүнөөхил ажалаа хэжэ ябаха юм.

— Эдэ малыеш саг сагтань уһалаа, эдеэлүүлээгүй һаа, бүтэхэгүйл, — гэжэ ябаад, өөрынгөө тааруулжа хэһэн кормушкануудсоо талха таряа адхана.

Томо машина, тракторай хэрэггүй болоһон резинэ мөөрнүүдые дундуурнь хоёр хубаажа сабшажархиһаниинь, булай зохид кормушка болошонхой. Хурьга, түлгэнүүд тэдэниие тойроод, гэшхэн баринггүй һайнаар эдеэлнэ.

— Иигэжэл 1956 онһоо хойшо эмэ түлгэ хонидые, хурьгадые харууһалдаг хүм даа. Дал хашаа багатай хадам гурбан зуугаад хонин мүнөө жэл таһалжа үгөө юм. Зариманиинь бүри оройн хурьгад — июнь соошье гараһан юм гү гэхээр, бэеэр бага нууд. Нёдондо жэлдэ 700 толгой даажа абаад, август соо тушаагааб. Хахадынь шахуу эрхимээр абтаа. Эдэ гурбан зуу гаран хонид хүгшэн бидэ хоёрые яһалал зобоохонь гээшэ аабза, — гэээд хөөрэнэ, ябууд хоорондо дадал болошоһон ажалаа хэжэл ябаха юм.

— 1946 онһоо хойшо ходо хонин дээрэ хүдэлнэ гүт?

— Тиимэшье гэхэдэ болохо. Нэгэ хэдэн жэл адуушан ябаа һэм. Хоёр-гурбан жэл эхэ хонидые харууһалаа һэмди. Тиигээд лэ наһайнуудтай тухашарнабди даа. Үбһэ хоолоор энэ жэл яһала һаимди. Теэд энэ үбэлэймнай байра иимэл даа, — гэээд, Ошорхоон Санжиевич үзэмжэгүй, дээрээ хагда ногоо ургашаһан дал тээшээ заана. — Өөрөө заа зуу заһабари хэжэ, яһала дулаалаа, баряа болооб даа. Совхознай шэнэ, һайн байра түхеэрхэбди гэгшэ. Бэһал хаанаашье хүртэжэ ядана гээбы даа...

— Ошорхоон, үгы яашанаш, айлшаднай ерэжэ эхилээл, — гэжэ Раднажаб хүгшэнниинь хүлһэ һалһан болотороо халуудашанхай богоһо дээрэһээ хашхаржа байба.

— Зай, зай мэнэ ошохоб, гэжэрхёод, юрэдөө хашартайхан лэ юумэ эдэнэр үйдхөө хаш даа, — гэһээр хара мориндоо нэгэ аса үбһэ хаяжа үгөөд, — зай, ороё даа, — гэбэ.

Бэеэр баһа Ошорхоон Санжиевичтай адлирхуу буурал сагаан тойлготой үбгэнтэй үүдэнэй хажууда ушаршабабди.

— Аа, Һамажаб, ерээбши, болоо, болоо, тэрэ зал руу орожо байлши. Энэ багымни нүхэр, намһаа дүрбэ аха. Дайнда нэгэ фронтдо ябаһан зомди. Лхамажап, Сосоров гээшэ, — гэээд, юрэнхы буряад ёһоор намайе танилсуулба.

— Ошорхоон бидэ хоёр багаһаа хойшо нүхэд. хаяа хадхажа һуудаг зомди даа. Уйдхар, баяраа хубаалдажа, урда хойноһоо харалсажа ябадаг хоёрбди. Арбан табан жэлдэ хониндо хүдэлөөд, мүнөө пенсидэб даа, — гэжэ Һамажап Дашиевич хөөрэһөөр энэ үргэн уужам гэрэй зал соо дахуулжа оробо.

Айлшад олоор сугларшанхай, нахиништар эдеэ хоол табюуланхай стол тойроод, бабаралдажа һууна. Хэдэхэн жэлэй саада тээ нүхэр Бадмацыренов «Аймагай эрхим хонишон» гэһэн үнэмшэлгэ абаһан, хэдэн олон орден, медальнуудташье хүртэһэн байха.

Ошорхоон Санжиевич шэнэ самсаа үмдэнхэй орожо ерээд, айлшадые мэндэшэлдэбэ. Хэдэн залуушуул үбгэниие үргэлхэ тооной тэлэжэ, столой дээдэ захада — хойморто һуулгажархина. Раднажаб нүхэрыень хажуудань һуулгаба.

Лхамажап Дашиевич эндэ һуугшад соо аха захань боложо, түрүүшын үгэ хэлэхэ ушартай байһандаа, нэгэ бага түдэгэсэн, һууриһаа бодобо:

— Бүхы наһаараа хамтын ажалай, жаргалта байдалай түлөө оролдоһон энэ минии нүхэр Ошорхоон жара наһаяа гүйсэбэ. Шэнэ байдалай түлөө яһалашье оролдоһон, тэмсэһэн хүн гээшэ. Энээнэй түлөө дайнда шуһаашье адхаа, энээнэй түлөө хүлһөөшье адхаа. Энэ хүнэй ная хүрэжэ набхайжа, ерэ хүрэжэ ебхыжэ һууухын тула ерэһэн айлшад халуун эдеэнһээнь амсажа хайрлыт! — гэхэдэнь, булта шууялдаба:

— Болтогой! — гэлдэнэ. «Үрэ бэенэрээ үреэжэ, үнэр баян һуугты!» — гэһэн юрөөлшье дуулдана.

Эгээ ехэ ахынь Очирой һамган — Цэцэрэн хээтэй бодобо. Энэ Очир ахань Ленинград шадар болоһон байлдаанда баатарай үхэлөөр унаһан юм.

— «Ажал хэһэн — амандаа тоһон» гэһэн урданай үгэ бии, — гэээд тэрэ үгэеэ эхилбэ. — Ажал хэжэ хүдэржэжэ, ашаяа хаража баясажа, хараһан малаа һайнаар ондо оруулжа, хамтын хэрэгтэ туһаяа нэмээлсэжэ, үбгэрөөбди гэжэ һуунгүй, үбдөөбди гэжэ хэбтэнгүй ябагты, — гэжэ саб гэмэ сарюун хоолойгоор һургаал юрөөл хэлэжэрхинэ.

Энэ үгэһөө Ошорхоон Санжиевичай үмдэжэ һууһан шэнэ самса юундэшьеб гэнтэ уйтан болошоһон шэнги мүрөө хүдэлгөөд абаба. Хажуудань һууһан Раднажаб нүхэрынь лэ энэ хүдэлсыень тухайлба хэбэртэй. «Оролдохол губди даа» гэжэ аалиханаар аман соохоноо дуугаран, үбгэнэйнгөө табаг соо мяха хэбэ.

Тухайлхада, энэ хоёр хүгшэд бүхы наһан соогоо иигэжэ эгээ түрүүшынхиеэ иимэ олоор айл аймагайнгаа аха дүү зониие урижархёод, хүндэтэй газарта һуужа, юрөөлэй һайхан үгэ дуулажа, сэдьхэлээ уяран урмашажа һууна ёһотой даа гэжэ һанахаар байгаа һэн.

Теэдшье бүхы наһан соогоо амаралтын үдэр гээшые мэдэнгүй, г... һайнгаа борхигор болотор ходо газаа, хүндэ ажал хэжэ ябаһан хүнүүдэй иигэжэ түрэһэн үдэрөө тэмдэглэжэ һууха сүлөөншье болоогүй ёһотой.

Иимэ үндэр наһатай болоод, амгалан түбхинөөр, аалин зантайгаар жаран наһанайнгаа жаргал үзэжэ, айл аймагтаа магтуулжа, аман үгын баялигай юрөөлдэ хүртэжэ, үбэр дүүрэн баяртай, улзы ехэ буянтай һууһан үбгэн хүгшэн хоёрой урдаһаашье харахада урматай, һайхан байгаа бэлэй.

Вл. ЛУБСАНОВ.

АРАДАЙ ХИНАЛШАДАЙ БУЛАН

ТЕХНИКЭ ЗАhАБАРИЛГА, хадагалалга—харюусалгатай хэрэг

Үбэлэй hаранууд — колхоз, совхозууд болон бусад хүдөөгэй, үhанай ажахынуудта машина, техникэ заhабарилгын халуун хаhа мүн.

Заhабарилгада ороодүй, заhабарилагдаhан трактор, сеялкэ, косилка, комбайн болон бусад техникын ямараар хадагалаатай байhые Буряадай АССР-эй Арадай хиналтын комитет, районно комитедүүд шалгажа үзэбэ.

Республикын арадай хиналтын комитедэй зүгhөө хоёр аймагта рейд үнгэргэгдөө, харин арадай хиналтын районно комитедүүд хүдөө ажахын 160 ажахыда шалгалтануудые хээ.

Энэ хэмжээ ябуулга гол түлэб заhабарилгын хаhын түлэг үедэ үнгэргэгдөө. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, комсомолой ба профсоюзай эмхинүүдэй эдэбхитэд, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадууд болон бусад ниитын эдэбхитэд, хамта 506 хүн, тус хүдэлмэридэ хабаадуулагдаhан байна.

Колхоз, совхозууд болон бусад хүдөөгэй, үhанай ажахынуудтахи техникын ГОСТ-ын дүримөөр, hайнаар хадагалаатай байhые шалгалта харуулаа. Колхозой правленинүүд, совхозой дирекцинүүд техникэ заhабарилха, зүбөөр хадагалха хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулна.

Гэхэтэй хамта, техникэ зүбөөр хадагалха хэрэгтэ зарим тэды дутагдалнуудай бии байhые шалгалта элирүүлээ. Бидэ илангаяа муугаар, харюусалгагүйгөөр энэ хэрэгтэ хандаhан ажахынуудые доро нэрлэхэмнай. Тэдэнэй тоодо Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина», Түнхэнэй аймагай «Маяк», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд, Баргажанай аймагай Баргажанай ба Бодоной, Түнхэнэй аймагай Саянай, Хурамхаанай аймагай hахалиин, Гааргын совхозууд ороно.

Хүдөө ажахын машина, техникые муугаар хадагалжа байhан ажахынууд партиина, совет, хиналтын органуудай, олониитын зүгhээ шанга шүүмжэлэлдэ ороhон байна. Элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудаар зохисотой хэмжээнүүд абтаа, богони саг соо усадхагдаа.

Тус хэрэгтэ анханhаа харюусалгатайгаар хандаhан ажахынуудыешье шалгалта элирүүлбэ. Зарим совхоз болон колхоэуудта хүдөө ажахын техникэ заhабарилха, хадагалха талаар социалис мүрысөөн бригада, механизатор бүхэнэй хоорондо үнгэргэгдөө, эрхим шанарай түлөө конкурс соносхогдоо, эдэ бүгэдэдэ илан гарагшадта шагнуud барюулагдаа. Иимэ шухала хэмжээ ябуулгануудые саг соонь хэhэн, техникэ хадагалалгые зүбөөр эмхидхэhэн ажахынуудhаа Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец», Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозууд болон бусад ажахынуудые дурдажа болоно.

Заhабарилагдаhан техникые зүбөөр хадагалхаhаа гадна, тэдэниие hайнаар харууhалха шухала. Юундэб гэхэдэ, шалгалтын болоходо, шүрэб шунхэhээ эхилээд, ямар нэгэн шухала часть хүрэтэрөө задалагдажа, абташана. Иимэ яhала олон баримтануудые дурдажа болоно. Жэшээнь, 13 тракторай, таряа хураадаг 11 комбайнай, хүдөө ажахын 7 машинын, үнеэ hаадаг 10 түхеэрэлгын шухала детальнууд абташаhан байгаа. Тэдэ детальнуудгүйгөөр дурсагдагша машинанууд ябажа шадахагүй байдалда оронхой. Энэмнай тон гэнэтэй, сошордолтой ушар ха юм. Хүдөө ажахын шухала хүдэлмэриин эхилхэдэ, зарим машинанууд хүдэлхэ аргагүй байжа байхадаа болохо, сагынь болгоод бэдэрхэдэ, шухала детальшье олдохогүй ха юм.

Иимэ ушарнуудай болохогүйн тула хүдөөгэй ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд машина, техникэ хадагалха хэрэгтэ топ харюусалгатайгаар хандаха ёhотой. Зарим ажахынуудта энэ хүдэлмэридэ анхаралаа hайн хандуулна, шанга хэмжээнүүд абтадаг. Харюусалгагүйгөөр энэ хэрэгтэ хандаhан хүнүүд хэhээгдэнэ, ниитын техникэдэ гар хүрэhэн хүнүүд сүүдтэ үгтэнэ. Тиигэжэ, жэшээнь, арадай хиналтын районно комитедүүдэй 6 хүндэ донгодолго үгтөө, 44 хүндэ 440 түхэригэй яла тохогдоо, тиихэдэ 2 хүн тус тустаа 396 түхэригэй яла түлэжэ hалаhан байна. КПСС-эй райкомой бюронууд, аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд дээрэ хэдэн харюусалгата нюурнууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд тоосоhон байна.

Хүдөөгэй ажахынуудай машина, техникэ эрхим hайнаар заhабарилhанhаа юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй полиин хүдэлмэринүүдэй ябаса горитойгоор дүлдыдаха. Тиимэhээ энэ хэрэгтэ мүнөөнhөө харюусалгатайгаар хандаха гээшэ шухалын шухалада тоологдохо ёhотой.

К. БАБУШКИН,
Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй хүдэлмэрилэгшэ.

УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

Гүндын сельскэ Соведэй сесси болобо. Тэндэ Соведэй мандатна комиссиин түрүүлэгшэ Ю. А. Егорова «Сельскэ Соведэй депутадуудай эрхэ болон уялгаяа хэр дүүргэжэ байhан тухай» элидхэл хэбэ.

1973 оной бюджедэй дүүргэлтэ, мүн 1974 оной бюджет тухай Гүндын сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. А. Траминов элидхээ.

Сессиин хүдэлмэридэ Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо К. Д. Цыдыпов хабаадалсажа, социалис мүрысөөндэ илаhан энэ сельскэ Соведтэ аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулба.

Ц-Е. СУДАНОВ.

Дулма Раднаевна Бадмацыренова Улаан-Үдын хүгжэмэй училищи дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр Хяагта хото эльгээгдэhэн байгаа. Тэрэ гэhэн сагhаа хойшо хорин жэл үнгэрөө. Мүнөө Дулма Раднаевна Хяагтын хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулида фортепиано, сольфеджио заана. Үнгэрhэн хорин жэлэй туршада тэрэнэй hургаhан олон хүбүүд, басагад хүгжэм, искусстватай хуби заяагаа холбоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Р. Бадмацыренова фортепианын хэшээл үнгэргэжэ байна.

В. ПЛУТТ гэгшын фото.

СОВЕТ ОРОН

Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада Алтайн таряашад гүрэндэ 727 миллион пүүд ороohо таряа гэхэ гү, али түсэбөө 120 миллион пүүдээр үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай гайхамшаг амжалта туйлаа.

Октябрийн Революциин орденто «Бийский» совхоз гүрэндэ түсэбhөө гадуур ороohо тушааха гэhэн үүсхэл хизаар доторoo гаргаhан байна. Энэ ажахы эрхим дүнгүүдые туйлаа. Табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада хүдөө ажахын продуктнуудай үйлэдбэриин хэмжээн 23 процент ,ажалай бүтээсэ 40 процент дээшэлээ. Гектар бүриhөө 4,1 центнерээр ехэ ургаса абтадаг болоhон байна.

Табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараhан энэ совхоз КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Улаан тугаар шагнагдаhан юм.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгатай танилсаад, совхозой ажалшад тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ гүрэндэ 13.600 тонно гэхэ гү, али түсэбhөө 90 тонноор ехэ ороohо таряа худалдаха гэжэ шиидээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша агроном — совхозой үрэhэ хүрэнгэ шалгагша Г. Фифинцев Бийскын гүрэнэй үрэhэ хүрэнгын инспекцидэ ходо ерэжэ байдаг. Тэрэ лаборантка Р. Зотоватай хамта ажахынгаа үрэhэ хүрэнгын шанарые шалгажа байна. ТАСС-ай фотохронико.

Дэлхэй дээрэхи эгээ томо болохо Криворожско ГРЭС-эй hүүлшын, юhэдэхи энергоблогой ашаглагдахада, электростанциин хүсэниинь 3 миллион киловатт болобо. hүүлэй хоёр жэлэй туршада нэгэ киловатт-час элшэ хүсэндэ түлишэ гаргашалга 368-hаа 350,35 грамм хүрэтэр доошолжо, 400 мянган тонно түлишэ алмагдаhан, нэгэ хахад миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ үлүү үйлэдбэрилэн гаргаха арга олдоhон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дэлхэй дээрэ эгээ томо Криворожско ГРЭС-2. АПН-эй фото.

МОСКВАГАЙ ЖУРНАЛДА— БУРЯАД РОМАН

Москвагай мэдээжэ «Дружба народов» журналай энэ оной хоёрдохи номерто манай элитэ зохёолшо Ц. Жимбиевэй «Гал могой жэл» гэhэн роман толилогдобо.

Энэ хадаа түбэй журналда хэблэгдэhэн эгээ түрүүшын буряад роман болоно.

Мэдээжэ совет уран зохёолшо В. Тендряков оршуулагша Н. Асмолова хоёр тус романиие ород хэлэн дээрэ оршуулаа, hаяар манай зохёолшын «Гал могой жэл» Москвагай «Советский писатель» хэблэлдэ барлагдан гараха юм.

А. БАДАЕВ,
уран зохёолшо.

ХҮГШЭН ЭХЭ

зураглал

Мүнөө далан табатай Тамжид Дугарова Онохой тосхондо ажаhуудаг юм. Тэрэ хүгшэн табяад наhатай бэри хүбүүн хоёртоёо сүг байгаашье hаа «Тамжид хүгшэнэйхи» гэжэ нэрлүүлдэг.

Нэгэтэ таниха айлдаа ошоод, тэрэ хүгшэнэйдэ түрүүшынхеэ ороод байхадам, модоной хибэдэhэн болоhон хубсаhатай табяад наhанай эхэнэр орожо ерэбэ. Тэрэ гэрэй эзэн эхэнэр хэбэртэй.

— Эжы, барhан эжымни, hуужа сайлагты, — гээд тэрэ эхэнэр сайнгаа дээжые аягалжа, hүүлдэнь тоhо хээд хүгшэнэй урда табиба. Бүхы эдеэнэйнгээ hайниие эдюулхэ гэжэ оролдоно. Энэ үедэ табяад наhанай хүн орожо ерээд, хүгшөөе урихаанаар адаглан:

— Эжы, бэетнай үбдэнэгүй гү? Бэеэл гамнагты, — гэбэ. Тиихэдэнь Тамжид хүгшөө тэрэ хүнэй урдаhаа ульhатай дулааханаар хараад:

— Таанадайнгаа үргэмжэ доро би яаха hэмбиб даа, таанадаа хаража байхадаа хүгшэрхэшье, үбдэхэшье дурамнигүйгшэ, — гээд ехэл баяртайгаар энеэнэ. hүүлдэнь тэдэ хоёрто энхэргэнээр хандажа:

— Хүүгэдни, өөhэдөө эдеэлэгты, садатараа эдеэлэгты. Барhадни, ажаллажа, ажаллажа ерээд, багаар эдеэлнэт, — гээд, Тамжид хүгшэн hанаагаа зобон хэлэнэ. Тэдэ хоёр хүбүүниинь гү? Басага хүрьгэниинь гү? Бэшэ даа! Баhал эгээлэй хүнүүд...

— Эдэл Дарма Ханда хоёрни урдаа хараха хүнүүдни гээшэ. Унтаандань эдэ нэрээ hэмэхэнээр тааладагби,— гээд, тэдэнэйнгээ газаа гараhан hамбаанда Тамжид хүгшэн аятай урихаанаар миhэлзэн хөөрэбэ.

Тэрэ хүгшөө нэгэл мартагшагүй юумэ hанаандаа оруулаа хэбэртэй, гэнтэ шарайгаа хубилган, урагшаа шэртэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилээд байхада, Тамжид хүгшэнэй ганса хүбүүн Борис албанда мордохо болобо. Наhатай болоhон эжыгээ гансаарайнь орхихогүйн тула олон жэлдэ дурлажа ябаhан Ханда басагантай Борис ниилээ hэн...

Хадамда гараhаар хоёр хоноод байхадаа, үбгэнhөө үлэhэн залуухан бэри түрүүшээр тулгардаашье ааб даа. Харин хадам эхэнь түрэhэн эжыhээнь өөрэгүйгөөр энхэрэн эрхэлүүлдэг байгаа. Дуратай газараарнь эльгээхэ, сэнгүүлхэ, ажалhаа хоюулаа эсэжэ ерэhэншье hаа, бэриеэл амаруулжа, гэдэhынь үлдэхөөхэгүйн түлөө өөрөөшье эдингүйгөөр эдюулхэ гэжэ оролдодог байгаа. Тиигэжэ тэдэ хоёр жэл тухай саг соо Борисhоо бэшэг абажа, сэдьхэлээ баясуулдаг байба.

Теэд Борисhоонь гэнтэ бэшэг ерэхээ болишобо... Эхэ оронойнгоо түлөө баатарай үхэлөөр унаhан хүбүүнhээ юун бэшэг ерэхэ бэлэй даа. Тиигэбэшье үншэрhэн хоёр эхэнэрэй хуби заяан ехээр хубилжа, таhараагүй hэн. Эхын энхэргэн зүрхэн юундэ хубилхаб даа. Харин бэри хүнэй дософхи баригдашагүйгөөр хубилжа болохо. Тиигэгүй, байн-байн бэе бэеэ хайрлалсадаг болоо. Ханда Борисhоо үхибүүтэй болохоор үлэhэн. Тамжид хүгшэн Хандые басагамни гэдэг болоо hэн. Эхын зүрхэн хэзээдэшье энхэргэн... Залуухан бэриингээ хэдэн жэлдэ гансаараа ябахадань, hанаагаа зобон хайрлаха. Нүхэртэй болохынь дурадхана... Теэд Борисhоо хүбүүтэй болоhон Ханда: «Эжы, танаа орхихогүйб», — гэжэ сэхэ харюусадаг байгаа. Теэд хайрата инаг нүхэрэйнгөө эжын хэлэhэн үгыень Ханда хүндэлжэ, эхэ, эсэгэгүй үншэн Дарма гэдэг хүбүүндэ хадамда гараа hэн.

Тэрэ сагhаа хойшо Тамжид хүгшэн, Ханда, Дарма гурбан үе наhандаа таhаршагүй эбтэй hайхан бүлэ болоо, дайнай аюулда дайрагдаhан Борисой нарай хүбүүе хүбүүмнай гэжэ өөдэнь болгоо hэн. Мүнөө тэрэ хүбүүниинь гушаадтай, ахалагша лейтенант болонхой. Эхэ оронойнгоо зүүн зүгэй хилын харуулшан юм. Тиихэдэ Ханда бэринь hая болотор Онохойн модоной комбинадта ажаллажа, коммунис ажалай ударник солотой болоhон. Дарма хүрьгэниинь гэхэ гү, али хүбүүниншье гэхэдэ болохо, мүнөө машинын жолоошон.

Тамжид хүгшэн далан табатайшье hаа, дорюун, хүнгэн зандаа, хүхюу зугаатай, энхэргэн урихаанаар хөөрэжэ байдаг. Тиихэншье буруу бэшэ даа. Түрэhэн ганса хүбүүгээ эрхэлүүлжэ, эльгэндээ тэбэрин хорёодтой болгоод алдаашье hаа, хүбүүнэйнгээ хүбүүн — аша хүбүүгээ мантагар болгоод, үшөө сэрэгэй офицер болгоод, Эхэ оронойнгоо хилые сахин харуулжа байхадаа, баяртай байнгүй яахаб даа. Үшөө эгээлэй хоёр хүн басага, хүрьгэниинь болоод, энхэргы hайханаар үргэжэ байна бшуу. Тамжид хүгшэн ехэл урихаанаар миhэлзэн, аргадажа байhандал аман соогоо гүбэрэн, ханза соohоо багахан туулмагтай юумэ гаргажа нээгээд, тэрээн соогоо элдэб саарhатай конфетэнүүдые хэбэ.

— Аша хүбүүмни hалдаа айлшалжа ерэхэмни гэжэ бэшээ. hамгатаяа, хүүгэдтэеэ ерэхэ байха. Битнай үшөө хоёр гушанартай хүмби, тэдэндээ бэлэг болгожо, эдэниие хадагалнаб даа, — гээд ехэл баяртайгаар хэлэбэ.

Теэд өөрынгөө хүбүүнэй үгышье hаа, хүбүүнэйнгээ хүбүү, аша хүбүүнэ сэрэгэй офицер болгоод, аша хүбүүнэйнгээ хүүгэд, гушанараа угтажа байха, үшөө ондоо хүнүүдые үри хүүгэд болгоод, үргүүлжэ байхадаа, тэрэ хүгшэн ямар ехэ зол жаргалтай гээшэб. Иимэл даа буурашагүй эхын зүрхэн...

— Юундэ Дарматан гэнгүй, Тамжид хүгшэнэйхи гэдэг бэ? — гээд Дармаhаа асуухада, тэрэ урихаанаар хүгшэн тээшэ хараад:

— Тусгаар hайхан сэдьхэлтэй эжы юм даа. Бидэ энэ наhан соогоо орхингүй, hайн hайханаар хаража ябахабди. Түрэhэн ганса хүбүүнэйнь үгы хада нютагайнь зон эхын нэрээр манай бүлые алдаршуулаагша! Үшөө хүбүүмнай, аша хүүгэднай үглөө мүнөө сэрэгэй албанhаа айлшалжа ерэхэнь даа, — гээд Борисой хүбүүн тухай Дарма хэлээ hэн.

Н. ЦЫНГУЕВ.

НИИТЫНГЭЭ ЗОРИЛГО ХАМТААРАН БЭЕЛҮҮЛХЭ

Венгриин Арадай Республика СЭВ-ые — социалис түхэлэй уласхоорондын экономическа эмхиие эмхидхэлсэhэн гүрэнүүдэй нэгэн болоно. Экономикын, эрдэм, техникын талаар Соведэй гэшүүн оронуудай үнгэрэгшэ 25 жэлэй турша соо туйлаhан амжалтанууд тэдэнэй национальна экономикын зүбөөр хүгжэжэ байhые элирхэйлэн гэршэлнэ. Манай марксистско-ленинскэ партиин хүтэлбэри доро, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай дэмжэлгэ, туhаламжаар венгер арад эдэбхи ехэтэй, габшагайгаар ажаллажа, гээгдэнги аграрна орон байhан Венгрие мүнөөнэй хүдөө ажахытай, хүгжэнги индустритай гүрэн болгоо. 25 жэлэй турша соо ВНР-эй национальна олзо доход 3,4 дахин нэмэhэн байна. Жэлдээ дунда зэргээр 5,5 процентээр ургажа, олохон хүгжэнги капиталис оронуудай национальна ашаг олзын ургалтые үлүүлhэн байха юм.

Советскэ Союзай ба СЭВ-тэ хабаатай бусад оронуудай арад зоной аха дүү ёhоной туhаламжаар манай бүхы амжалта, илалтанууд туйлагдаа гэбэл, хэтэрүүлхэгүй байхабди. Эдэнэй туhаламжа, дэмжэлгээр ВНР-эй ажалшад шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдамал хэдэ хэдэн шэнэ заводуудые, комбинадуудые барижа, Венгриин промышленностиие үндэhөөрнь хубилгаа. Энэ түсэбтэ табан жэлдэ үшөө хэдэн ехэ предприятинууд ашаглалгада оруулагдаха. Жэшээнь, жэлдээ 250 мянган тонно этилен, 125 мянган тонно пропилен үйлэдбэрилхэ проектнэ хүсэтэй олефинэй завод Ленинварош хотодо үргэн далайсатайгаар баригдажа байна. Энэ предприяти — ВНР-эй арадай ажахын гол шухала барилгануудай нэгэн — «Дружба» гэдэг нефтепроводоор Советскэ Союзhаа ороhон нефть хэрэглэн хүдэлхэ бүлэг барилгануудай хубинь болоно. Олефинэй заводhоо гадна, жэлдээ 6 миллион тонно нефть болбосоруулха завод, 2 миллион киловатт хүсэтэй, ууралаар хүдэлдэг электростанци эндэ баригдаха юм.

Манай промышленностьда туйлай ехэ хубилалтанууд болоо. Машина бүтээлгэ, хими илангаяа хурдан түргөөр хүгжэнэ. Үнгэрhэн 25 жэлэй турша соо эдэ hалбаринуудта продукци үйлэдбэрилгэ тус тустаа 12, 26 дахин дээшэлhэн байна. Шэнэ hалбаринууд, тэдэнэй тоодо прибор бүтээлгэ, нефтехими Венгриин Арадай Республикада бии болгогдоо. Ороной элшэ хүсэ арьбадхалгаар горитой үрэ дүнгүүд туйлагдаhан байна. Эндэ нефть, байгаалиин газ ехэ hуури эзэлнэ. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ наймадахин үргэдхэгдөө.

Экономикын хурдан түргөөр хүгжэhэнэй, арадай ажахые индустрижүүлhэнэй, Венгриин эрдэмтэд болон конструкторнуудай ехэ амжалтануудые туйлаhанай ашаар манай орон бусад социалис оронуудтай ашаг ехэтэй харилсаа холбоо тогтоонхой. Тэрэшэлэн Венгриин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан илангаяа үргэнөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжэжэ байна. hүүлэй 25 жэлэй турша соо Венгриин, Советскэ Союзай хоорондо эд бараанай эрьесэ 50 дахин ургажа, 1973 ондо 2 миллиард түхэригтэ хүрэhэн байха юм. Ороноймнай газаашань гаргадаг эд бараанай гурбанай нэгэ хубиень СССР худалдажа абадаг.

Экономическа харилсаанай заншалта гуримуудhаа гадна, hүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ харилсаан бии боложо байнхай. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай социалис ёhоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэмэл программын бэелүүлэгдэхэдэ, харилсаанай шэнэ арга нүхэсэлнүүд улам үргэдэнэ. Нэгэдхэмэл программын түрүүшын хоёр жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэhэн СЭВ-эй XXVII сесси энэ эмхиин гэшүүдэй үмэнэ шэнэ шухала зорилгонуудые табяа. Тиин эдэ зорилгонуудынь амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. 1976—1980 онуудта арадай ажахын түсэбүүдые хамтааран табижа, бэелүүлхэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

НРБ-гэй, ВНР-эй, ГДР-эй, ПНР-эй, СРР-эй, СССР-эй хамтын хүсөөр, хүсэлэл оролдолгоор жэлдээ 500 мянган тонно целлюлозо үйлэдбэрилэн гаргаха мантан томо комбинат Советскэ Союзда, Усть-Илим шадар баригдажа байнхай. Энэмнай хамтын хүсэнэй булюу hайн байhые элирхэйлэн гэршэлнэ. Гэхэ зуура, иимэ харилсаа холбоон социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай түүхэй эдэй асуудалые hайнаар шиидхэхэ арга олгоно.

Венгриин Арадай Республика «Интерметалл», «Агромаш», Ашаанай вагонуудай ниитын парк, Уласхоорондын инвестиционно банк (МИБ) ба бусад уласхоорондын экономическа эмхинүүдтэ бүрин эрхэтэйгээр хабаададаг юм. Иимэ харилсаанай ашаар Венгри ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудал амжалтатайгаар шиидхэнэ. Ханинарайнгаа туhаламжа, дэмжэлгээр хуушан фабрика, заводуудаа hэльбэн заhабарилна, шэнэ предприятинуудые барина. Уласхоорондын инвестиционно банкын урьhаламжын мүнгөөр баригдаха түрүүшын 26 барилгын тоодо, жэшээнь, Венгриин «Икарус» гэжэ завод hэльбэгдэхэ, мүн бусад хэдэ хэдэн завод шэнээр баригдаха.

Промышленностиин, нэн түрүүндэ машина бүтээлгэ, хими гэхэ мэтэ hалбаринуудай хурдан түргэн хүгжэлтын, эрдэмтэдэй амжалта туйлалтануудай ашаар хүдөө ажахын материально-техническэ үндэhэ hуури хүгжэжэ, арад зоной байдал улам hайжарха. Хэдэн жэлэй урда тээ Венгри ороohо таряа хариин оронуудhаа худалдажа абадаг байhан аад, харин мүнөө эрилтэ хэрэглэмжэнүүдээ өөрөө хангадаг болоо. Нэн түрүүндэ Советскэ Союзтай харилсаа хэhэнэй, үндэр баян ургаса үгэдэг совет шэнэ сортын шэниисэ таридаг болоhоной ашаар энэ асуудал шиидхэhэн байна. 1972 ондо ороной түүхэдэ түрүүлэн 10 миллион тонно ороohо тарян хуряагдаа hэн.

СЭВ-эй нэгэдхэмэл программын үндэhөөр, эрдэмтэд-селекционернүүд, инженернүүд, экономистнууд хүдөө ажахые аша үрэтэй болгохо асуудалые хамтааран шиидхэнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, Венгриин хүдөө ажахын экономикын институт эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ехэ туhа хүргэдэг юм. Тус институдай хүдэлмэрилэгшэд мал ажалай хэдэ хэдэн асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхээ. Эдэнэй hанамжа зүбшөөлгануд СЭВ-эй бусад гэшүүн оронуудта бэелүүлэгдэжэ байhан олон хэмжээ ябуулгануудай үндэhэ hуури бололсоно. СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын экономикын эрдэм-шэнжэлгын бүхэсоюзна институдай коллективтэй, хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай эрдэмтэдтэй хамтааран ажаллажа, Венгриин эрдэмтэд арадайнгаа ажахы хүгжөөхэ асуудалнуудые шиидхэнэ.

Экономико хүгжөөхэ хэрэгтээ Венгриин Арадай Республикын амжалтануудые туйлахадань, арад зоной байдал нилээд hайжараа. Эдэ эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ гаргашалагдаhан мүнгэнэй хэмжээн ороной национальна олзо доходой ургалтаhаа дээгүүр байна. Хэрбээ hүүлэй хоёр жэлэй турша соо, хүн зондо хүртэсыень абажа харабал, национальна ашаг олзын 2,3 дахин урган дээшэлээ hаань, социальна хэмжээ ябуулгануудта нэмэжэ үгтэхэ мүнгэнэй хэмжээн энэ үе соо гурба дахинhаа ехээр дээшэлhэн байна. Уласхоорондын оршом соо ажалаа социалис ёhоор хубаарилан эрхилэлгэ, үйлэдбэреэ тусхай мэргэжэлтэй болголго арад зоной байдал hайжаруулха найдамтай үндэhэ hуури табина.

Ласло ПАПП,
Венгриин Арадай Республикаhаа СЭВ-эй дэргэдэ сагүргэлжэ байдаг түлөөлэгшын орлогшо.
(АПН).

ХЭНГЭРГЭ ГОЛОЙ ЭРЬЕДЭ

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

1918 оной hүүл баг hэн. ...р хушагдаhан дайда дээжамаар дуурана. Үдэ... бууhан наран hулахан элихаяна. Хүйтэн үhата ...гэ голой эрье зубшажа, ... бургааhан соогуур хо..., арадаа буунуудые үргэл... долоон хүн Саяан уулын ...ой руу шэглэн дабшана. Сибириин алдар солото ...изан Нестер Каландаришвили ... сэрэгшэд. Командираа түсхай даабари дүүргэхэ ёhотой.

...ды үлдэбэ, даарабашье, ... хотондо ороногүй. Сагаан... байжа болохо бшуу.

Хэнгэргэ дээрэ хэдэн тээрмэ ...ихэдэ бии hэн. Тэдэнэй ... томыень нютагай баян ...аил Сороковиков бэшэнhээ ...уу тээ бариhан юм. Тиимhээ эсэhэн, сусаhан партизанууд тэрэ тээрмэшэндэ орожо дулаасаха, эдеэлхэ гэжэ ...бо. Баян айлайхи байдаг ...и гэжэ мэдээгүй hааб даа. Гэртэ ороходонь, Сороковиковой hамган гансаараа байба. Харуу айл ха гэжэ лаблахаар. Нэгэ-нэгэ аяга ээдэмэг хэжэ үгөөд, эзэн эхэнэр газаашаа гарашаба. Теэд партизанууд юушье hэжэглэбэгүй. Уданшьегүй үүдэн гэнтэ сэлигдэжэ, хасагууд орожо ерээ hэн.

Сагаантан улаан сэрэгшэдые гам хайрагүй сохёод, зэрлиг муухайгаар зобоожо садахадаа, долоолуулайень Хэнгэргэ голой эрьедэхи ой руу тууба. Үхэлэйнгөө ерэhые ойлгожо ябаhан партизанууд эрэлхэг зоригтойгоор тэрэниие угтаа, амиды орхихыень дайсанаа гуйгаагүй.

Буудуулаад хэбтэhэн партизануудай үхэhэн бэенүүдые шунахайрhан хасагууд үшөө hэлмээр сабшаа hэн.

Бүри бүрэнхышэг болоод байхада, алуулhан партизануудай нэгэн үндыбэ. Энэ Михаил Вересов байгаа. Тэрэ буугай абяанай зэдэлэн сасуу унажа, үхэhэн хэбэртэй болоод хэбтээ юм. Хасагай сабшахадань, хажуудань шулуун байhан тула hэлмэнь халюухайдаад, партизаниие халтал шархатуулhан байшоо.

Михаил хүл дээрээ бодоод, иишээ тиишээ хараашалба. Хон жэн. Хүн үгы хэбэртэй. Гансал алуулhан нүхэдынь хэбтэнэ. Гэнтэ хойноhь хэншьеб ёолоод: «Миша... Наашаа... Туhалыш даа...» — гэжэ шэбэнэбэ. Вересовэй эрьелдэхэдэнь тээ саана хэншьеб үндыжэ байба.

Пётр Антоновынь нилээн хүндөөр шархатаhан байба. Михаил нүхэрөө нюргандаа үргэлөөд, Хэнгэргэ зубшан дээшэлбэ. Удангүй шадалынь hалаhан хэбэртэй нэгэ хэды болоод лэ амарна. Нилээхэн ябаhаар байтараа, Вересов голhоо хажуу тээшээ ошоhон ябаган зүргэ обёоржорхибо. «Айлда орохо хэрэгтэй. Нүхэрни ехээр шуhаяа гээгээ, өөрөөшье эсээб. Болохо юумэниинь болуужа», — гэжэ бодоод, тэрэ зүргэеэ дахаад ябажархиба. Ойн соорхой, соо урса гэрхэн харагдаба. Үүдыень тоншоходонь, хүнэй ерэхэ дуулдаад, нойрмог хоолой буряадаар: «Хэн бэ?» — гэжэ асуугаа hэн.

Тэрэ айлайхинь Убаши Аюшеевич Хоборковтон байгаа. Гэрэй эзэд партизануудай шархануудыень боожо, эдеэлүүлжэ, тэдэниие нюуба. Тэдээндэ хүршэ О. Л. Могилёва гэжэород эхэнэр яhала туhалалсаа бэлэй.

Ехээр шуhаяа гээhэн Пётр Антонов үдэр ерэхэ бүри муудажа, хэдэн хоноод байхада, наhа барашоо hэн. Харин Михаил Вересов хүл дээрээ гаража эдэгэхэдээ, партизануудтаа бусаhан юм гэлсэдэг.

Энэ шуhата хюдалга тухай hая болотор хүн зон балай мэдэхэгүй байhан юм. Энээн тушаа пенсионер Сергей Булгатович Бухадеев өөрын hайн сэдьхэлээр ехэ бэдэрэлгэ хэжэ, тэрэ долооной дүрбэнэйнь нэрэ, обогые мэдэжэ абаhан юм. Теэд эдэ баатарнуудай хэд гээшэб? Аха дүүнэр Михаил, Василий Вересовтэн, Пётр Антонов, арбан зургаа наhатайхан Саша Закис... Нүгөө гурбанайнь нэрэнүүд ерэхэ сагта мэдэгдэхэ юм бэзэ.

Мүнөө үедэ эдэнэрэй алуулhан газарта хүшөө табигданхай. Түнхэнэй аймагай Аршаанай дунда hургуулиин пионернүүд болон комсомолшууд энэ хүшөөе наринаар сахин хаража байдаг.

Манай зол жаргалта ажабайдалай түлөө тэмсэжэ, ами наhаяа үгэhэн алдар солото баатарнуудай нэрэ мартагдаха ёhогүй, мартагдахашьегүй. Хэнгэргын эрьедэхи хүшөө тэдэнэй габьяагай мүнхэ дурасхаал болон, манай аша, гушанарта тэдэнэй нэрые hануулан байхань дамжаггүй.

Б. БИРБАЕВ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЛАХОР, 1974 ОН

Пакистанай захиргаанай, худалдаа наймаанай ба промышленна томо түб болохо Лахорто мусульман оронуудай гүрэнүүд ба правительствануудые толгойлогшонорой хоёрдохи конференци һаяшаг хүдэлмэреэ дүүргэһэн байна. Энэ конференцидэ 37 ороной түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Конференцидэ хабаадаһан оронууд өөһэд хоорондын арсалдаануудые болон колониализмын үеһөө уг залгамжалан үлэһэн асуудалнуудаар үзэгдэдэг арсалдаануудые дабан гараад, һаналаа нэгэдэлгэеэ бэхижүүлжэ, империализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү тэмсэлэй шухалын шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулжа шадаһан байха юм. Энэ хадаа тус конференциин шухалын шухала үрэ дүнгынь мүн болоно.

Лахорто болоһон конференци араб арадуудай үнэн зүб хэрэгые дэмжэхэ зуураа, 1967 ондо Израилиин булимтаран абаһан араб газар дайдые эзэмдэхэ ябадалдань эсэс табимаар хэмжээнүүдые абахын түлөө эрид шууд мэдүүлээ. Энэ конференциин империализмда, колониализмда эсэргүү шэнжэтэй байһаниинь үшөө юун дээрэһээ харагдааб гэхэдэ, тэрэ хадаа Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлые дэмжэдэг гүрэнүүдые эрид шууд буруушаагаа, тэрэшэлэн Родезиин, Урда Африкын Республикын ба Португалиин колонинуудай колониализмда, расис байгуулалтада эсэргүү тэмсэл хэдэг Африкын оронууд болон арадуудые дэмжэхээр бэлэн байдаг юм.

Конференциин шухала туйлалтануудай үшөө нэгэ зүйлынь юуб гэхэдэ, тэрээндэ хабаадагшад шажан мүргэлэй үндэһэ һуури дээрэ һаналаа нэгэдэдэг байдалһаа шэнэ, бүри дээдэ шатада дэбжэн гаража, өөһэдынь үмэнэ табигдажа байгаа политическэ, социально-экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нэгэн һаналтай болонхой. Конференци дээрэ байгуулагдаһан орган мусульман оронуудай байгаалиин баялигуудые өөһэдынь национальностьнууд хоорондын монополинуудай тонохо, дээрмэдэхэ ябадалһаа аршалан хамгаалха арга методуудые зохёон хараалха, экономическа харилсаа холбооё хүгжөөхэ, эдэ оронуудай һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхэ, уласхоорондын оршондо тэдэнэй бэе бэедээ туһалалсаха арга замуудые тодорхойлхо юм.

Конференцидэ хабаадаһан гүрэнүүд тэрэшэлэн, Пакистаниие, Бангладешэй Арадай Республикые нэгэн һаналтайгаар мэдэрһэн байна. Энэ ушар Урда Азида сэрэгэй-политическэ талаар болоһон тулалдаанай хойшолонгуудта эсэс табижа, энэ районой бүхы гүрэнүүдэй хоорондо адли тэгшэ, бэе бэедээ ашатай туһатай холбоо барисаа тогтоохо, һайн хүршэнэрэй харилсаа холбоо байгуулха зам нээжэ үгэнэ.

Лахорто болоһон конференциин дүнгүүдые бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай олониитэ һайшаан угтаһан байна.

АША ҮРЭГҮЙ «ХӨӨРЭЛДӨӨН»

һаяшаг Мехикодэ Латиин Америкын 24 гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй уулзалга болобо. Энэ уулзалгада США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер хабаадалсаһан байна. Холбоото Штадууд ба Латиин оронуудай хоорондохи харилсаанууд тухай асуудал энэ уулзалгын үедэ гол һуури эзэлээ. Ушарынь гэхэдэ, Латиин Америкын оронууд эдэ харилсаануудые дахин хаража үзэхэ гэһэн эрилтэ улам нэтэрүүгээр табина. Эдэ оронууд хадаа Хойто Америкын монополинуудай өөһэдынь байгаалиин баялигуудые шунахайгаар тонохо ябадалтай эбсэхэ дурагүй, адли бэшэ гуримай ёһоор худалдаа наймаа саашадаа хэхэ дурагүй юм. Эсэсэй эсэстэ, энэ түбиин арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсадаг США-гай һүйдхэлтэ ажал ябуулгатай эдэ оронууд эбсэхэ мүн лэ дурагүй. Холбоото Штадууд түүхэй эдымнай бүри с[...]сэнгээр худалдан абаг лэ, бидэнд[...] дээрмэдэлгын бэшэ, харин таатай таарамжатай гуримаар мүнгэ зөөри зээлеэр үгэг лэ, Латиин Америкэдэ үйлэдэдэг монополинуудайнгаа ажал ябуулгые хизаарлаг лэ гэһэн эрилтэ тэдэнэр табина.

Тэдэнэй һанамжын ёһоор, энэ түбиин дээрэхи политическэ уларилые элүүржүүлхын тулада адли эрхэтэй байлгын, хамааралсахагүй гэһэн гол ёһонуудта үндэһэлжэ, американ оронуудай хоорондохи али бүхы харилсаануудые үндэһөөрнь хубилгаха гээшэ яашагүй шухала болонхой. Ушар иимэһээ латиин америкынхид тодорхойлбол, 1903 онһоо хойшо США-гай эзэмдэжэ байдаг каналые панамынхидта һөөргэнь бусааха, американ гүрэнүүдэй эмхиин бүридэлые эрид хубилгаха гэһэн эрилтэ табина. Урда зүгэйнгөө хүршэнэрые хааха хашахын тулада Вашингтон энэ эмхииые хэрэглэдэг байха юм. Энээнһээ гадна, Перу, Аргентина, Панама, Коста-Рика болон хэдэ хэдэн бусад оронууд Кубые хашаха гэһэн Вашингтоной баадхадаг политикаһаа арсахын түлөө Мехикодэ һанамжаяа мэдүүлһэн байна.

Зонхилон заабаришалха гэһэн американ политикын Латиин Америкэдэ эсэргүүсэлтэ улам ехээр абадаг боложо байхадань Вашингтон элдэб эсын мэхэ гохо гаргаха баатай болоо. Мексикын ниислэл хото ерээд, США-гай гүрэнэй секретарь «шэнэ хөөрэлдөө» эхилхэ, «баруун зүгэй хахад бүмбэрсэгэй оронуудай хоорондо шэнэ харилсаануудые» тогтоохо гэжэ дурадхаба. Гэбэшье Мексикэдэ болоһон уулзалгын харуулһанай ёһоор, Холбоото Штадууд американ оронуудай хоорондохи мүнөөнэй тэгшэ бэшэ харилсаануудай үндэһэ һууриие тэрэ хэбээрнь үлөөхэ гэжэ оролдоно. Мүнөөнэй гуримай байхада Холбоото Штадууд дирижёрой, зонхилогшын үүргэ дүүргэнэ ха юм. Эгээл тиимэһээ тэдэнэр латиин америкынхидэн дээрэ дурсагдаһан тодорхой эрилтэнүүдтэ шэхэ дүлии, нюдэ балай байна бшуу.

Мехикодэ болоһон энэ уулзалга США болон Латиин Америкын хоорондо бии байгаа эбсэшэгүй зүрилдөөнүүдые балшыса элирхэйлэн харуулба. «Тэдэнэй хоорондохи арсалдаанууд һанаһанайхида орходоо бүри гүнзэгы ехэ байба» гэжэ энэ уулзалга эли тодоор харуулаа гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ мэдэрһэн байна. Энэ зүблөөн дээрэ Латиин Америкын оронуудай олохон түлөөлэгшэд Вашингтонтой һаналаа нэгэдэлгын уг удхые эрид буруушаагаа.

А. БИРЮКОВ,
А. КОЗЛОВ.
(ТАСС).

ДЭЛХЭЙН БҮХЫ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮДТЭ ХҮРТЭГШЭ

«ГИМНАСТИКЫН талаар минии шудалһан бүхы юумэн, минии ойлгохо, мэдэхэ болоһон хамаг юумэн, гимнастика хэхэдээ, минии гаргадаг эди хаба — эдэ бүгэдые олон жэлэй турша соо хамта хүдэлмэрилхэ үедөө Владислав Степанович Растороцкиһоо оложо абаһан байнаб». — гэжэ Олимпиин XX наадануудта онсо шалгарһан чемпионка, дэлхэйн ба Европын чемпионка Людмила Турищева хэлэһэн байна.

Людмила 12-тойдо гимнастика эрхилжэ эхилээ һэн. Тэрэ Владислав Степанович Растороцкиин хүтэлбэри доро гимнастикын онол шадабари шудалжа захалһан юм. Тиихэдэ тэрэ ном сударһаа, хүнүүдэй хөөрөөнүүдһээ, киноһоо гимнастика тухай мэдэхэ байгаа. Тиигэбэшье олимпийскэ чемпионка Лариса Латынина шэнги болохые хүсэдэг һэн.

Растороцкитой хамта хүдэлжэ эхилхэдээ, Людмила үндэр нэрэ зэргэнүүд тухай бодомжолдоггүй бэлэй. Спортдо ямар амжалта илалтануудые туйлажа шадаха

байһанаа өөртөө гэршэлэн харуулхые хүсэдэг һэн.

Һургуулида (эндэ тэрэ эрхим һайнаар һурадаг байгаа). удаань багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедтэ һураха үедөө һуралсалаа һорилготой хамтаруулха гээшэ хүшэр бэрхэтэй һааб даа. Энэ жэлдэ Людмила институт дүүргэхэ.

1967 ондо Турищева түрүүшынгээ амжалта туйлаа һэн. Тиихэдэ тэрэ СССР-эй кубогта хүртэһэн юм. 1970 ондо Любляна хотодо болоһон дэлхэйн чемпионадта ГДР-эй гимнастка Карин Янцтай ана-мана тулалдажа, дэлхэйн чемпионкын нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Хоёр жэлэй үнгэрхэдэ, Мюнхендэхи Олимпиин наадануудта Людмила Турищева бусадһаа булюу байжа, онсо шалгарһан чемпионка болоһон байгаа.

Мүнөө Людмила Болгарида болохо дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ бэлэдхэл хэжэ байна. Тэрэ Монреальда үнгэргэгдэхэ Олимпиин XXI наадануудта хабаадаха юм.

ЗУРАГУУДТА (дээрэһээ доошоо): Людмила Турищева чемпионой үндэр дээдын шагналнуудаа зүүгээд байна; Людмила тренер Владислав Растороцкитой хөөрэлдэнэ; 1973 ондо Япондо үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ илахадаа, «Тюнита» гэдэг кубогаар тэрэ шагнагдаа; Людмила Турищева мүрысөөнэй үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАЙГЫН ХЭШЭГ БАЯН БАЙГАА

Манай республика дотор алтан намаран һүүлшын һараһаа эхилээд, агнуурнин баян хэшэгтэй үе саг хүрэжэ ерэдэг. Тиин республикын нютаг бүхэндэ байгаалиин баялиг — үрэ жэмэс, һархяаг, һамар суглуулха, агнуури хэжэ, олоһон олзоёо гүрэндэ тушааха хаһа эхилһэн байдаг. Буряад ороной аймагуудта февралиин 15-да агнуурнин хаһа дүүргэжэ, ангай мяха, «зөөлэн алта» асаржа тушааржа эхилэнхэй. Манай корреспондент Захааминай, Хоринн, Бэшүүрэй аймагуудай госпромхозуудай, бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, доро дурсагдаһан мэдээсэл абаба.

Захааминай аймагай госпромхозой директор В. П. МОСКВИТИН:

— Аймагаймнай госпромхозой ангуушад агнуури эрхилхэ болон байгаалиин баялиг суглуулха түсэбөө 144,3 процент дүүргэжэ, республикын коопзверопромхозууд болон госпромхозуудай дунда түрүү һуури эзэлбэ. Тиин намарһаа хойшо суглуулһан жэмэс, һамар, һархяаг, «зөөлэн алта», ангай мяха тушаалгын дүн гаргагдаба. Түсэбһөө гадуур 281,6 мянган түхэригөөр ехэ продукци гүрэндэ эльгээгдэһэн байба. Жэшээнь, 213,9 тонно һамар тушаажа, хараалагдаһан түсэб үшөө намар хада үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Нухэд Н. Ф. Чупшев, С. М. Антонов, Н. М. Корнаков гэгшэдэй ударидадаг Баян голой, түбэй болон Михайловкын үйлэдбэриин участогууд амжалта туйлаа. Үнгэрһэн үедэ, жэшээнь, Баян голой участогой коллектив 40 тонно һамар, 8 тонно хялаар, ангай 71 мянган түхэригэй арһа тушааһан байна. Хэрмэнэй, һолонгын, шандаганай хэдэн мянгаад, зуугаад арһан тушаагдаа. Түбэй участогай ангуушад үнгэрһэн үедэ шоныи арбан, хэрмэнэй 2.200, һолонгын, хэдэн зуугаад үенэй арһа тушаажа, түсэбтэ даабаринуудаа сүм дүүргэжэ шадаһан байна.

— Ангай мяха тушааха түсэб хэр зэргэ дүүргэгдээ хаб?

— Аймагаймнай ангуушад гол түлэб буга, хандагайн мяха тушааха зүбшөөл абаһан байгаа. Сентябрь һарын тэн багһаа агнуури яһала урагшатай байгаа. Михайловка, Баян-гол, түбэй участогуудта мэргэн ангуушад гэжэ суурхаһан Цыренжап Шангаев, Сэсэрэн Шагжиев, Бадма-Цырен Норбоев гэгшэд абаһан уялгануудаа 130—150 процент хүрэтэр дүүргэжэ, аймагай госпромхозой мяха бэлэдхэхэ талаар абаһан уялгаяа дүүргэхэдэнь, горитойхон нэмэри оруулалсаһан байна. Мүнөө ангай 70 центнерһээ дээшэ мяхан гүрэндэ тушаагдаба. Мүн эдэнэр бугын эбэр, ан арьяатанай арһа зун намартаа яһала элбэгээр тушааһан байха юм.

Л. К. КОРЯГИНА:
Бэшүүрэй аймагай бэлэдхэлэй конторын экономист

— Манай бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэрилэгшэд хараалагдаһан түсэбөө 118 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур гурба мянганһаа дээшэ түхэригэй эдеэ хоолой зүйл тушааһан байнабди.

Байгаалиин баялиг—алирһа, жэмэс суглуулха түсэбөө хоёр зуу гаран процент дүүргэһэн, мүн хэдэн арбаад боошхо дабһалһан һархяаг хотын магазинуудта эльгээгдэһэн байха. Мүн хушын һамар суглуулха түсэб 80-яад процент үлүүлэн дүүргэгдэһэн байгаа. Аймагай зургаан участогуудай дундаһаа Бэшүүрэй, Бага-Куналейн Л. Г. Терюханова, А. Т. Кобычев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг участогууд эрхим амжалтатай байба.

* * *

Мүн Хоринн, Хэжэнгын, Яруунын, Баргажанай, Түнхэнэй болон бусад аймагуудай бэлэдхэлэй конторо, зверопромхозууд, госпромхозууд агнууриин хаһын үедэ булган, хэрмэн, ондатра болон бусад ан арьяатанай арһа, мяха тушааха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Хилын саанаһаа

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БУХАРЕСТ

МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ АМЖАЛТА

ТАСС

Галацка комбинадай металлургнуудай ехэ һайндэр боложо байна. Совет орондо бүтээгдэһэн электро-хайлуулгын пеэшэндэ түрүүшын тонно эрхим шанартай булад хайлуулагдаба. Новосибирскэ электротермическэ түхеэрэлгын завод энэ агрегадые бүтээһэн байгаа. Тэрээнии хабсаралгада Румыниин олон мэргэжэлтэд шалгарба. И. Войкугай, И. Северинэй хүтэлбэрилдэг слесарь-хабсаргагша залуушуулай бригаданууд, Г. Оргянугай хүтэлбэрилдэг хабсаргагшад-электригүүд габшагайгаар ажаллаа. Румынхани нүхэдтөө техническэ туһа хүргэһэн совет мэргэжэлтэд энэ амжалтада хубитаяа ехээр оруулһан байна.

50 тонныи шэнэ пеэшэн хадаа металлургиин талаар совет-румын ашаг үрэтэй харилсаатай байһанай гэршэ болоно. Мүнөө Румыниин металлургическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ шэнэ орёо зорилгонууд табигданхай. Румынидахи машина бүтээлгые хүгжөөхын тула эрхим шанартай булад хэрэгтэй бшуу.

Галацка металлургическа комбинадта электро-хайлуулгын пеэшэнгые ашаглалгада оруулалга — булад хайлуулгын хэрэгые улам үргэдхэхэ арга олгохо байна гэжэ предприятиин мэргэжэлтэд тоолоно.

Энэ жэл Румынида 725 мянган тонно эрхим шанартай булад хайлуулагдаха. Совет хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй, технигүүдэй гараар бүтээгдэһэн агрегадууд энээнэй ехэнхи хубииень үйлэдбэрилхэ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневтэй хөөрэлдөөнүүдые хэхын тула Франциин Президент Ж. Помпидугай мартын 12—13-да Советскэ Союзда ерэхээ байһан тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Совет-француз харилсаа холбоон Европодохи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи шахардуу байдал һулаагуулгада ехэ нүлөө үзүүлнэ гээд олон газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай, Франциин хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр талын харилсаанай асуудалнууд, мүн уласхоорондын байдалай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байха гэжэ Парижай «Насьон» газетэ бэшэнэ. «Совет-француз харилсаа холбооной мүнөөнэй шата ниитын ондо ондоо байгуулалтатай хоёр гүрэнэй оролдолго хүсэлэлгэеэ нэгэдхэлгын үльгэр жэшээ болоно. Энэнь бүхы хүн түрэлтэнэй сэдьхэл хүдэлгэжэ байһан уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэлгын аша туһада харюусана», — гэжэ Польшын «Трибуна Мазовецка» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын Сиридэ ерээд байһан тухай гадаадын хэблэл дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Сириин хүтэлбэрилэгшэдтэй тэрэнэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай улам бэхижэжэ, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ харилсаагаа үргэдхэжэ байһан тухайнь элирхэйлэн гэршэлнэ гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Польшодо атомна электростанци барнха асуудалаар СССР-эй, ПНР-эй хоорондын харилсаан тухай хэлсээндэ Москвада гар табигдаа гэжэ Польшын газетэнүүд омогорхон мэдээсэнэ.

ФРГ-гэй федеральна министр Э. Барай Советскэ Союзда ерээд байһан тухайда Баруун Германиин хэблэл гол анхаралаа хандуулна.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно правительственна делегациин Кубын Республикада ошоод бусаһан тухай ГДР-эй газетэнүүд бэшэнэ. Куба ГДР хоёр Советскэ Союзые тойрон жагсаһан социалис нэгэдэлтэ оронуудай бата звено болоно гэжэ «Нойес дойчланд» газетэ тэмдэглэнэ.

Американ-совет худалдаа наймаанай-экономическа соведэй түрүүшын суглаанай дүнгүүдтэ американ газетэнүүд анхаралаа ехээр хандуулна.

(ТАСС).

ХЕЛЬСИНКИ

Парламентда болоһон баяр ёһолол

ТАСС

Дүрбэн жэлэй турша соо президентээр дахинаа хүдэлхэ болоһонтоёо дашарамдуулан, Финляндиин Республикын президент Урхо Калева Кекконен парламентын баярай суглаан дээрэ тангариг үгэбэ. Парламентын абаһан онсо хуулиин үндэһөөр У. К. Кекконенэй президент байха эрхэ түлөөлэлгэнүүд 1978 он болотор һунаагдаа.

ВАРШАВА

Хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ

ТАСС

Алжирай Национальна сүлөөрэлын фронтын делегаци ПОРП-ын ЦК-гай уряалаар Польшодо ерээд, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүрэбэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсэһэн байгаа. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые шууд дэмжэжэ байһанаа эдэнэр элирхэйлэн мэдүүлээ. Булимтаран эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин бүхы сэрэгүүдые бүрин гаргуулхые, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэ һэргээлгэ туйлахын тула шухала бүхы юумэ ПНР, АНДР хэхэ гээд эндэ тунхаглагдаһан коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

ПНР-эй, АНДР-эй хоорондохи харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ.

ДЮССЕЛЬДОРФ

Харилсаагаа һайжаруулгын аша туһада

ТАСС

Совет худалдаа наймаанай промышленна выставкэ мартын 23-һаа апрелиин 7 болотор Дюссельдорфдо нээлгэтэй байха. Экономикын, эрдэм ба техникын, соёлой һалбаринуудта совет арадай туйлаһан ехэ амжалтанууд эндэ харуулагдаха байна.

«Дюссельдорфдо нээгдэхэ СССР-эй худалдаа наймаанай-промышленна выставкын удха шанар туйлай ехэ», — гэжэ эмхидхэлшэдэй нэгэн Ф. В. Бертрам мэдүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной айлшанай хэрэгээр нёдондо жэлэй май һарада ФРГ-дэ ерэлгэ хоёр ороной хоорондохи харилсаанда һайнаар нүлөөлөө гээд тэрэ тэмдэглээ. Дюссельдорфдо нээгдэхэ, СССР-эй выставкэ Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерээд бусалгын үрэ дүн болоно гээд хэлэхэ эрхэтэйбди. Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин Германиин Федеративна Республикада ерэһэн тухай тусхай таһаг эндэ бии байха.

ЛОНДОН

Парламентын һунгалтын һүүлээр

ТАСС

Англиин парламентда болзорһоо урид һунгалта үнгэргэгдэжэ, 635 һунгуулиин округой 624-дэнь дуугаа үгэлгын дүнгүүд, эндэ соносхогдоо. Лейборис парти—301, консерваторнууд — 296, либералнууд—14, бусад партинууд общинануудай палатада 23 һуури абаһан байна.

Тиигэжэ консерваторнуудай правительство парламентдахи булюу байдалаа гээгээ. Гэбэшье лейборис парти общинануудай палатада булюу байдалтай болоогүй.

Тиин нэгэшье парти бата найдамтайгаар правительство бүридүүлжэ шадахагүй байна.

Э. Хит кабинедэй онсо яаралтай суглаа Даунинг-Стритдэ үнгэргөө. Консервативна партиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад энэ суглаанда хабаадаа. Удаатэнь премьер-министр Англиин королевэдэ ошожо, парламентын һунгалтын һүүлээр «тохёолдоһон политическэ байдал тухай» мэдээсэбэ.

Уншагты һонирхохо байхат

ТАМАРЖА ЯБАДАГ ОЛТИРОГ

Англида, Нортумберле[...] гэжэ нуур соо ехэ һонш[...] тирог бии юм. Үмхирһ[...] дон, гэшүүһэн нэгэ газ[...] сугларжа, удаан саг соо[...] ройгоор хушагдаа. Ти[...] ногооншье ургадаг бол[...] байгаа. Зүгөөр энэ олт[...] доошоо шэнгээгүй. За[...] шад олтирогой «газар» [...] лөөд, тэндэ гүльмэ, гү[...] раа табидаг заншалтай.

ХОЙТО ЭХЭ

Кенгуру нохой хоёр бэе [...] дээ халташье адли бэшэ. [...] логиин эрдэмэй барим[...] дые абажа харахада, тэ[...] тад ондоо түрэлэй ам[...] Зүгөөр Джампи гэжэ эхэ [...] гуру Смоук гэжэ нохойн [...] гые сүүмхэ соогоо хэжэ [...] өөрынгөө гүлгэн мэтээр [...] жээгээ. Смоук томо бо[...] шье, ондоо нохойнуудта [...] зуулха, харшалуулхадаа, [...] гуру эхэдээ гүйжэ ер[...] Джампи тэрэнээ аршалан [...] жа, эрхэлүүлээд лэ бай[...]

(«Вокруг света» жур[...]һаа абтаба).

САСУУЛАН ХАРАХА[...]

Париж городой поли[...] префект 1972 оной һүүл[...] гаар үйлсэдэ болоһон [...] аваринууд тухай мэдээсэл [...] бижа байтараа, үни үнгэр[...] сагтай сасуулан хараха [...] шиидхэбэ. 1909 ондо табь[...] һан тон иимэ мэдээсэл о[...] юм хаш. Тэрэ үедэ хотын [...] сөөр фиакрнууд, каретэ[...] ябадаг байгаа. Машина[...] тон үсөөн һэн.

1972 ондо 12 мянга[...] нэй машинада дайруу[...] байгаа һаань, 1909 ондо [...] мянган хүн каретэ, фиакр[...] та дайрууһан байба.

УРДА САГАЙ ХЭРЭ[...]

Софи хотын түб үйлсэ[...] дэй нэгэндэ ябаган хүн[...] газар доогуур ябаха хар[...] туннель малтажа байба. [...] тэ барилгашадай урда шу[...] плитанууд харагдажа, [...] гүй гранит блогууд, хур[...] сээр табиһан хана гар[...] ерэбэ. Барилгашадай уряал[...] ерэһэн түүхэшэд болон ар[...] логууд энээние хоёр мян[...] жэлэй саана Римэй легио[...] нүүдэй бариһан хэрэмэй [...] дэлнүүд гээшэ гэжэ мэд[...] Византийцууд тэрэниие [...] раһан байгаа хаш.

Мүнөө энэ хэрэмэй үлэг[...] нүүдые болгар архитектор[...] хүушан зангаарнь үлөө[...] энээгүүр ябаһан хүнүүд [...] нэй фундамент дээгүүр ябс[...] хэрэмэй томо хананууд [...] үзэхэ арга боломжотой бол[...] хой.

ҺОНИРХОЛТОЙ ҮХЭР БУУ

Ямайка олтирогой хаж[...] водолазууд далайн оёо[...] испан үхэр буу гаргаа. [...] үхэр буу 1631 ондо Түб А[...] рикэдэ шудхагдаа гэжэ [...] рүүлэгдээ һэн. Тэрэнэй ту[...] рые шэнжэлхэдэнь тон [...] нирхолтой дүн гараба. Б[...] зэн шанар һайжаруулһан [...] лисо — платина бии б[...] бшуу. Тэрэ үедэ европ[...] энээнииe мэдэхэгүй б[...] юм. Багсаахада, иимэ үхэр [...] шудхалгадань испанец[...] колонинуудай индейцууд [...] һалдаг байгаа хаш. Юб[...] хэдэ, бронзын шанар һ[...] руулһан хоншоые (плати[...] түмэрөөр), тэдэнэр [...] бурханай дүрсэнүүдые ш[...] даг байгаа.

(«Молодая гвардия» [...]налһаа абтаба).

ПРАВДА БУРЯТ[...]

Нэгэдэхи хуудаһа[...] «Шэнэ юумэ үүсхэл[...] мүрысөөндэ — үргэн д[...] сэ» — суглуулбари. [...] лай амжалтануудай ту[...] — ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһа[...] «Залуу секретарь[...] Е. Утенковой статья. А[...] эй статья.

Гурбадахи хуудаһа[...] Хилын саана. Социалис[...] нуудаар. Уласхооро[...] шэнжэлэл. АПН-эй ст[...] гай үргэлжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһа[...] Элдэб һониной суглуул[...]

СЭНХИР ЭКРА[...]

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[...]

Улаан-Үдэ. 18.00 — [...] жуулгын программа. 18[...] — Октябрятануудта [...] «Мүшэхэн» — тележу[...] 18.35 — Телевизионно[...] нин. 18.55 — «Фа[...] «Хамар-Дабаан» — те[...] зионно клуб. 19.45 — [...] рой эхэнэрэй үдэр» — [...] леочерк. 20.00 — «Пр[...] гандистнар ба полити[...] гэгээрэлээ дээшэлүүлэ[...] тэ туһаламжа» болохе [...] жуулга. 20.20 — «Техн[...] скэ мэдээсэлнүүд». 20.50 [...] «Уласхоорондын шэнжэ[...] (буряадаар). 21.10 — [...] носхолнууд. 21.15 — «[...] — зунай эхин» — Ш[...] областной драмын те[...] зүжэг. Һүүлээрнь — [...] таабди дуунуудтай», [...] фильм-концерт.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02332. Заказ № 00[...]